

P OSTA FORDULT V VAL

ROMA-NAP 2005. KISÚJSZÁLLÁS

A Kisújszállás Város Cigány Kisebbségi Önkormányzata 2005. augusztus 12-én rendezte

Címlapon: Jakab Margit,
Pajor Hajnalka
és Farkas Miklósné
Fotó: Paksi Éva

LD
„LUNGO DROM”
ROMA LAP
Megjelenik havonta

a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Közalapítvány és a Honvédelmi Minisztérium támogatásával.

Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány
5000 Szolnok, Aranka utca 3.

Telefon/Fax:
06-56/513-952, 513-954

Levelezési cím:
SZOLNOK Pf.: 77 5001
e-mail: lungodrom@axelero.hu
Internetcím:
www.lungodrom.hu

Főszerkesztő: Paksi Éva

Főmunkatárs: Farkas Kálmán

Tervezőszerkesztő:
Gudmon Andrásné

Munkatársak:
Hegedüs Sándor,
Józsa Zoltán, Lukács Ilona,
Nyári Gyula

Rácz Lajos

Szerkesztőségi titkár:
Pálfi Elvira

Felelős kiadó: Farkas Flórián

Nyomdai munkák:
KARCAGI NYOMDA KFT.
Felelős vezető:
Tankó Csaba
ügyvezető igazgató
ISSN 1216-982X

meg, immár hagyománnyá vált „Roma napját”, amellyel bizonyítani kívánta, hogy a cigányságnak helye van a város életében. E napnak az egyik a főszereplői a gyermekek, részükre színes szabadidő programokat biztosítottunk, hogy minél több vidám gyermek arcot lássunk bőrszintől függetlenül. Szegény, de színes világunkba betekintést nyerhetett az érdeklődő többség, valamint egy felhőtlen nap keretében szórakozást biztosítottunk a családok számára is

A roma és magyar gyerekek együtt ismerhették meg a cigány kultúrát (zene, tánc, vers,

próza...) játékos „Ki Mit Tud?” formájában. A résztvevő gyermekeknek egész napos ellátást biztosítottunk, a vetélkedőket pedig értékes ajándékokkal díjaztuk (iskolátáskákat, iskolai tanszereket, édességeket) kaptak a fellépők. A Kisújszállási Súlyemelő és Szabadidő SE bemutatójával népszerűsítette a súlyemelő sportot a jövő sportolói körében.

Délután a Szabadság téri iskolaépületben került sor az „Oktatási Fórumra”, melynek célja, hogy legfelsőbb szinten tájékoztatót tartsunk az érdeklődőknek, a roma gyermekek integrációjáról, a minisztériumi

szintű törekvésekről, amelyek véleményünk szerint összefüggésben vannak a helyi feladatokkal.

Előadást tartott **Daróczi Gábor** roma oktatási miniszteri biztos, **Farkas Flórián**, a Lungo Drom Országos Cigány Érdekvédelmi és Polgári Szövetség vezetője, **Palágyi Gábor** polgármester úr, **Barta Jenőné** az Arany János Általános Iskola igazgatója, **Varga Vincéné** a Kossuth Lajos Általános Iskola igazgatója és **Szűcs János** a Református Általános Iskola igazgatója. A roma érdeklődő szülők mellett a karcagi CKÖ vezetősége és helyi települési képviselő is részt vett a fórumon.

A nap befejezésével cigány bált rendeztünk a strand étteremben, ahol vendégeinket birkavacsorával és zenés esttel vártuk, a zenét a **Lukács Trió** szolgáltatta.

Köszönjük a pénzbeli támogatást **Varga Attilának**, **Farkas Attilának**, **Kemény Attilának**, **Kovács Józsefnek**, valamint Kisújszállás Város Önkormányzatának.

Ezúton szeretném kifejezni köszönetemet mindazoknak, akik segítettek megszervezni és lebonyolítani ezt a rendezvényt: a Művelődési és Ifjúsági Központ igazgatójának, **Janó Lajosnak**, az Arany János Városi Könyvtár részéről **Piller Adriennek**, az Illéssy Sándor Szakközép és Szakmunkásképző Iskola részéről **Major Zsuzsának**, és a Kisújszállási Súlyemelő és Szabadidő SE vezetőjének Szabolcsi Károlynak.

Kovács Józsefné
a Cigány Kisebbségi
Önkormányzat elnöke

Szécsi Magda

Önszépítő faji nárcizmus...

2005. szeptember 3-án, szombaton, tanúja voltam annak, hogy két bőrfejú állat megrugdosott egy cigány házaspárt a Normafánál. Éppen rétest ettünk a barátaimmal, amikor felfigyeltünk az üvöltözésre. Persze, hogy oda rohantunk. Ha magyarokat vertek volna, akkor sem néztük volna tétlenül. Gyerekkorom óta azt valom, hogy előttem nem alázhatnak meg egyetlen embert sem, legyen az cigány, vagy német turista, akit a jegyellenőrök 20 ezer forinttal büntettek volna meg a 47-es villamoson, ha hagyom. De nem hagytam. A bőrfejük megijedtek látva a túlerőt, motorra pattantak, és onnan vicsorogtak ránk. Amikor telefonálni akartam a rendőrségre, a megvert pár azt mondta nem érdemes, volt már ilyenben részük és nem tettek semmit.

– Vidékről jöttünk megnézni a Mátyás Király fáját, mert a papunk beszélt róla, de már nincs fa, ahogy igazság sincs... Marikám rózsáskendőjébe kötöttek bele, meg hát látszik rajtunk amúgy is, hogy cigányok vagyunk... Megette a fene az egészet – legyintett a férfi és elindultak lefelé a hegyről... Hány, de hány ilyen eset marad titokban, gondoltam rosszkedvűen és tehetetlenül. Ebből a rosszkedvből született meg az önszépítő faji nárcizmus című „gondolmányom”, de megírása után sem lettem nyugodtabb: talán ebben a pillanatban is ütnek valakit a mássága miatt! – jajdultam fel gondolatban.

* * *

Nem csak Európában, hanem az egész világon dühöng az idegenellenesség. Most ne tapsolj Kedves Olvasó, hogy nálunk csak lappang, mert ezzel jól becsapod magad: itt is dühöng csak jól (rosszul) sminkelik magukat az elkövetők, lehetőleg sok pirossal, mint a vér, vagy acélbetétes bakancssal. Komcsi vagy fasiszta egy kutya!!! Gyűlöletük elnyeli a földet, mint kozmosz mocskát a fekete lyukak. Mondják, hogy válságos időszakokban ez mindig így van, nem csak az időjárás bolondul meg, hanem az emberek is, akik egyszer csak idegennek látják az ismerőst, a 650 éve velük szenvedő ismerősben bajuk okát. A bajok oka meg csak annyi, hogy a másik is levegővel tölti meg a tüdejét és ez számukra felháborító, hiszen úgy gondolják, egyesek tüdeje tudósebb tüdő, mint másoké: egy cigány, egy kínai, egy erdélyi vagy felvidéki magyar minék lélegezzen? Kár beléjük! – mondják a „nagy tudósok”, akik persze, „nem” idegengyűlölők, á nem! Csak megszépített önarckép imádók, ami ugye nem büntetendő, elvégre a másik ember mindig lehet csúnya, buta, undorító meg mocskos féreg, csak ők nem! Vajon miből eredhet a gyűlölködők önszépítő faji nárcizmusa? Azt gondolom, hogy lelkük mélyén csúfnak, lelki és szellemi vesztetnek, tehetetlennek érzik magukat, és a külső testi jegyeikre is kiterjedő csökkent értéktudatukat törvényszerűen és logikusan az önszépítő faji nárcizmus váltja fel, ami rajtunk cigányokon csapódik le és más itt élő kisebbségeken. De főleg rajtunk, mert mi romák (ez a 900 ezres kisebbség itt Magyarországon nem képezi India kitöltő karját.) Nincs anyaországunk, tőlünk nem kell félni, kiszolgáltatottak és védtelenek vagyunk az egész világgal szemben... És nem múlik el nap anélkül, hogy ezt ne tudatosítanák bennünk, ellenünk irányuló agresszív, megalázó cselekedetekkel!

Egyébként miért is képeznénk mi India Magyarországra „telepített” karját, ha egyszer mindannyian magyarnak érezzük magunkat! Egyszerűen nevetségesek a falfirkák: „a cigányok takarodjanak vissza Indiába!” Miért?! És aki írta, ő hová takarod-

jon?! Honnan tudja, hogy nincs-e ősei között cigány, ruszin, örmény, szerb? Sehonnan!

Persze tagadhatatlan és természetes, hogy mi cigányok is átéljük az önszépítő faji nárcizmust, de ennek következményeként, nem gyilkolunk le senkit, nem alázunk meg más népcsoportokat, nem dolgozunk ki minket igazoló elveket mások teljes kiirtásához: csak kihangsúlyozzuk öntudatosan vagy öntudatlanul a ránk jellemző testi jegyeinket, akár dacból, akár békés lázadásból, és dalainkban valljuk meg, hogy a barnabőr, a fekete göndör, erősszálú (ázsiai) haj és fekete csillogó szemünk a legszebb a világon!, nekünk... Testi jegyeink, öltözködésünk túlzott kiemelése, érzéseink, gondolkodásmódunk keleti jellegzetességei (életöröm, szenvedély, bizalmatlanság, óvatosság, türelés, belenyugvás, színpompa, arany, fény és nap imádatunk) elutasítást és ízléstelen ellenszenvet kelt más népekben. Azok a romák, akik félnek vállalni önmagukat szókere vagy vörösre festik a hajukat és izzadva, iparkodva követik az önmagukkal elégedett nem romák öltözködési szokásait is. Ez nem lenne baj, ha nem félelmükben tennék... Ha nem a görcsös megfelelés, beolvadás vágya kergetné őket végig az életet! Én megértem a beolvadni vágyó cigányokat: a félelem, a kívülállás, a kizártság, a lenézettesség sárkányaival hadakoznak reménytelenül! Mindig, de mindig cigányok maradnak a nem cigányok szemében, bármit tesznek is, bármit is érnek el az életben... Szerezzenek akár öt diplomát, legyen villájuk a Rózsadombon, beszéljenek hét idegen nyelvet, hozzanak munkájukkal dicsőséget az országnak, akkor is, akkor is, akkor is csak cigányok maradnak, lenézhető, megrugdosható idegenek!

A faji előítéletek akkor válnak az együttélés és a fejlődés gátjaivá, ha erkölcsi és értelmi megkülönböztetéssel párosulnak. Tudományosan egyáltalán nem igazolható a testalkat, az erkölcs és az értelem összefüggése és kölcsönös meghatározottsága. Rólunk mégis sok nép azt hiszi Európában, hogy buták, lusták és buják vagyunk. Nekünk cigányoknak lehet ezen jól röhögni, ha éppen nem sírnak rajta, hogy ennyire és akarattal félreismernek bennünket, mert ilyennek, ilyen alsóbbrendűnek akarnak tudni. Ez szörnyű! Hiába az irodalmunk, a képzőművészetünk, és hiába a világhírű cigányzenénk (ami legalább hat is időnként) nem változtatja meg a nem cigányok felfogását velünk kapcsolatban 5 percnél tovább. Ha elhallgat a zene, újból mocskos cigányokká válunk a szemükben, és elhúzódnak tőlünk, mint a leprásoktól. Természetesen vannak kivételek, vannak (kevesen) akik elfogadnak bennünket, de előbb-utóbb ezek a nem cigányok is leprásokká válnak saját környezetükben, miattunk, mert sorsközösséget vállalnak velünk... (Jézus zokog minket figyelve, szenvedéseinket látva!!!) –

Nem tudom mit hoz számunkra, a gyerekeink, az unokáink számára ez az évszázad? Ha sejtem is, nem írom le, nehogy falra fessek az ördögöt... Az ördög végleg el is pusztulhatna, ha a földön minden egyes ember megtanulná, és képes lenne elfogadni azt az igazságot, hogy semmiféle értelmi különbség nincs a világ népei között, csak az indíttatás és az irányultság, valamint a lehetőségek tágabb vagy szűkebb köre lehet meghatározó. De addig, míg ez bele nem ég a világ tudatába, még sok-sok kicsiny népcsoport fogja megszenvedni azt, hogy más, és, hogy számukra a másságuk szent és sérthetetlen...

Fotó: Nyári Gyula

NEMZETKÖZI KULTURÁLIS FESZTIVÁL

♦ A Mahatma Gandhi Emberi Jogi Egyesület szervezésében szeptember 10-én családi napot rendeztek Budapesten, a Népligetben a kultúráért és az emberi jogokért. Különböző nemzetek zenéi és produkció kaptak szerepet ezen a napon. A rendezvényen többek között fellépett az Afro Magic zenekar, Djoliba és Pethő Kincső színész, táncművész.

TÜNTETÉS

♦ Békés demonstrációt szervezett szeptember 9-én délután a Roma Polgárjogi Alapítvány a Miniszterelnöki Hivatal épülete elé, hogy felhívják a figyelmet a magyarországi cigányság „nyomorúságos és tarthatatlan helyzetére”. A demonstráción azt szeretnék elérni, hogy a II. Nemzeti Fejlesztési Tervben nevesítve szerepeltessék a romákra szánt pénzeket, a közel 25 ezer cigány tanulót érintő közalapítványi ösztöndíjakat még az idei tanév elején fizessék ki, és a kormányzat számoljon el az elmúlt három évben végzett, romákat érintő döntéseiről. Makai István a RomNet-nek adott tájékoztatója szerint a demonstrációval nem valaki ellen, hanem valami mellett emelik fel a hangjukat.

SZŰRŐVIZSGÁLAT

♦ Térítésmentes ultrahangos szűrővizsgálatra várja Szolnokon a MÁV kórház rönt-

genosztálya a 30 és 50 év közötti roma nőket naponta 7–14 óráig.

KAMERÁKKAL TARTANÁNAK RENDET A ROMATELEPEN

♦ A kelet-szlovákiai Eperjes önkormányzata azt tervezi, hogy térfelügyelő kamerákat helyez el a *Staná Tehelna* cigány lakótelepen. Ez az a telep, amit korábban a környékeliek – meg nem erősített hírek szerint – az önkormányzat betonfallal, vagy kerítéssel akart leválasztani. Most az önkormányzat egyik bizottságának javaslatára a lakótelepet térfelügyelő kamerákkal kívánja felszerelni, amelyeken keresztül a városi rendőrség figyelné az ott élő romákat. A romák aláírásgyűjtésbe kezdtek a kamerák ellen, amelyeket diszkriminatívnak tartanak. A lakótelep 176 szükség-lakásból áll. Az egy-két szobás lakásokban hivatalosan 1180, de az ottani szociális munkások szerint 1700 ember lakik.

KURZUS ÚJSÁGÍRÓKNAK ROMÁKRÓL

♦ Az ország különböző médiumaiban tevékenykedő újságírók vettek részt 2005 áprilisában azon a két napos kurzuson, amelyen a romák médiában való megjelenítése volt a téma. A program az „Összetartó Társadalomért” az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Egészségügyi Minisztérium (ICSSZEM) és a Közép-Európai Egyetem közös programjának szeptember 6-i záró ünnepségén *Hornungné Rauh Edit*, a tárca helyettes államtitkára okleveleket adott át a tanfolyamon résztvevőknek.

JOGORVOSLATI LEHETŐSÉG AZ ÁLFOGYATÉKOS GYERMEKEKNEK

♦ A jog adta lehetőséggel kell élni azon gyerekek érdekében, akikről kiderül, hogy nem fogyatékosok, mégis speciális oktatásban részesülnek

– mondta *Mohácsi Viktória* a európai parlamenti képviselő sajtótájékoztatóján. Augusztus közepén tíz napos tábort szerveztek 61 enyhe fokban értelmi fogyatékosnak nyilvántartott roma gyereknek a felsőtárkányi Park Hotel Tál-tosban, ahol független szakértők mérték fel a gyerekek fogyatékoságát. Az ország 9 megyéjéből összesen 61 véletlenszerűen kiválasztott, szegény családi háttérrel rendelkező, többségében 12–16 év közötti iskolás üdülhetett az Európai Parlament támogatásával.

A nyaralás során végzett felmérés szerint 17 gyerekről derült ki, hogy speciális oktatásra járnak, bár nem fogyatékosok. A sajtótájékoztatón kiadott közlemény szerint az eddigi tapasztalatok és különböző kimutatások is igazolták, hogy Magyarországon feltűnően magas a fogyatékosnak minősített gyermekek aránya, s ezen belül is felülreprezentáltak a roma gyerekek.

RENDŐRI INTÉZKEDÉS KÖZBEN MEGVERTEK EGY ROMA CSALÁDOT KÖRMENDEN

♦ Egy körmendi roma család állítása szerint csaknem 20 fekete ruhás férfi és egy helyi rendőr támadt rájuk saját lakásukban. Gumibottal és viperával ütlegették őket, egyikőjükre pisztolyt is rántottak. Két kamazslányt is bántottak. A Körmendi Rendőrkapitányság vezetője szerint az intézkedés szabályos volt. (RomNet)

ÖSSZEFOGÁS AZ AMARO DROM-ÉRT

♦ Nemzetközi összefogásra szólítja fel az uniós tagországok hazai képviselőit, a nemzetközi alapítványokat, továbbá a magyarországi civilszervezeteket és a cigány kisebbségi önkormányzatok képviselőit az Integrációs Roma Szövetség (IRSZ), hogy előfizetéssel tartsák életben az Amaro

Drom című cigány kulturális és közéleti magazint.

A CIGÁNYSÁG CSAK ÖNMAGÁRA SZÁMÍTHAT

❖ *Örkény Antal* szociológusnak köszönhetően új, az Egyesült Államokból átvett kutatási módszer debütált Magyarországon. A módszer lényege, hogy egy adott témáról megkérdeznek ezer embert, majd a megkérdezettek egy részét vitára hívják, és megvizsgálják, hogy ennek hatására mennyiben változott a véleményük. A vita kisebb csoportokban és plenáris üléseken folyik. A program hazai változata a Magyar Agóra nevet kapta, melynek bemutatkozó rendezvényének témája a cigányság. A hogyan lehet felszámolni a szegénységet kérdésére *Kolosi Tamás* a Tárki elnöke szerint a szegénységet nem lehet felszámolni, csak kezelni. Magyarországon, mondta, a lakosságnak mintegy 3–5 %-a nyomorog, a tágabb értelemben vett szegények aránya 10–20% körül mozog. Horváth Aladár azokkal ért egyet, akik 7–8%-ra teszik Magyarországon az „Afrikai nyomorban” élők arányát. Szerinte bizonyos szempontból nem szabad különbséget tenni a roma és nem roma szegények között, mégis a cigányok nyomorúsága azért nagyobb, mert a helyzetüket előítéletek is nehezítik. Ugyanezen a véleményen volt az Alternatív Nobel-díjas *Bíró András* is. *Teleki László* a kormányzat intézkedéseit méltatta. *Kállai Ernő* társadalomkutató véleménye szerint a közmunka nem perspektíva, a cigányságnak piacképes tudást kell szereznie. Hozzászólásából kiderült, hogy nem sok reményt fűz az ilyen-olyan kormányzati programokhoz. A kérdésre, hogy mire számíthat a jövőben a cigányság, *Kállai Ernő* röviden csak ennyit mondott: önmagára.

A MAGYARORSZÁGI ROMA GYEREKEK HELYZETÉRŐL KÉSZÍTETT JELENTÉST AZ EURÓPAI ROMAÜGYI KÖZPONT

❖ Az Európai Romaügyi Központ (ERRC) a magyarországi roma gyerekek jogaival foglalkozó jelentést nyújtott be kedden az Egyesült Nemzetek Szervezete Gyermekjogi Bizottságához. Jelentésében a diszkrimináció elleni törvénnyel, az etnikumokra vonatkozó adat-szolgáltatással, a gyermekvédelemmel, az iskolai szegregációval, az egészségügyi ellátással, és a lakhatással kapcsolatban fogalmaz meg aggályokat. Az ERRC felhívja a figyelmet arra az aggasztó jelentésre, hogy roma gyerekeket nagy számban emelnek ki családjukból. Álláspontja szerint egyebek között nincs elég pontosan meghatározva milyen esetben helyezhetők gyermekvédelmi felügyelet alá a roma gyerekek.

A CIGÁNYZENE HUNGARIKUM, A CIGÁNYOZÁS NE LEGYEN AZ

❖ A feliratot tartalmazó óriásplakátok a napokban kerültek ki az utak szélére. De más hasonló reklámokkal, poszterekkel is találkozhattunk az elmúlt egy évben. Mindezek egy program részei, mely az „Összetartó Társadalom” címet viseli, célja pedig az, hogy a kampány végére a magyar társadalom semleges álláspontot elfogadó tagjai, akik még nem fogadják el, de nem is utasítják el a romákat, minél kevesebben legyenek és minél többen azok, akik elutasítják a diszkriminációt és az előítéleteket.

ZÁRT KÁPOLNA FOGADTA A ROMÁKAT CSATKÁN

❖ Felháborodását fejezte ki egy kisebbségi önkormányzati képviselő a RomNetnek írott levelében, amiért a csatnai búcsún zárva találták

az egy éve épített roma kápolnát. „Elszomorító volt látni azt, hogy az alig egy éves kápolna máris romos, a tető beázik, nem javították ki a tavalyi építkezés óta” – fogalmazott a levélíró. A *Kalányos József* névvel aláírt levélíró úgy véli: az Országos Cigány Önkormányzat képviselői „meggyalázták és becsapták a cigányokat” azzal a kijelentéssel, hogy a kápolna már készen van, csak apróbb javításokra van szükség. „Az OCÖ elnökei meggyalázták azt a szentkeresztet is, amit *II. János Pál pápa* áldott meg Rómában, és amit az egész magyarországi cigányságnak ereklyeként kellene tisztelnie. Minden jóérzésű cigány és nemcigány ember felháborodott ahogy az egyéves kápolna most jelenleg áll, és azért, hogy Isten háza, a cigányok háza be van zárva az imádkozni akarók előtt” – húzta alá a levélíró. *Kalányos József* hozzátette azt is: „azok az emberek, akik elvállalták azt, hogy templomot építenek a cigányoknak a legnagyobb búcsúhelyen, meggyalázták és becsapták az országot, és ami a legnagyobb bűn, az Istent is becsapták a sok hazugságukkal, mert ugyanis minden újságnak azt mondták, hogy a kápolna már készen van, és tavaly amikor átadták, megígérték, hogy mindig nyitva lesz az emberek előtt.” A RomNethez eljuttatott levél írója sérelmezte azt is, hogy az OCÖ elnökhelyettese annak ellenére, hogy ott volt a csatnai búcsún, nem volt hajlandó kinyitni a kápolna ajtaját, és „ezzel elvette azt a hitet is a cigányoktól, amit az országos képviselőbe fektettek.” Az Országos Cigány Önkormányzat elnökhelyettese, *Balog József* a RomNetnek elmondta: a kápolnán még apróbb utómunkákat kell elvégezni. A kápolna legutóbb *II. János Pál pápa* halálakor volt nyitva a zárandokok és a romák előtt, amikor az elhunyt egyházfő lelki üdvéért imádkoztak a hívők.

FARKAS FLÓRIÁN: A KORMÁNYNAK NINCΣ ROMAPOLITIKÁJA

❖ Az elmúlt három évben semmi sem történt, ami a cigányság életkörülményeit javította volna, mert a Gyurcsány-kormánynak nincs romapolitikája – mondta *Farkas Flórián*, a Fidesz országgyűlési képviselője Dunapatajon. „Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, azon kívül, hogy cigányul köszöntötte a magyarországi cigányságot, semmit nem tett” – mondta a képviselő, aki a Pataji Ősz 2005. rendezvénysorozatának vendégeként bírálta a kormány cigányságot érintő intézkedéseit. „A borzasztó nem az, hogy megbukott, mert nem is létezett, hanem hogy azt sem folytatta, amit az Orbán-kormány elkezdett” – fűzte hozzá *Farkas Flórián*. Kifejtette, hogy a jelenlegi kormány „sem a lakásépítési programot, sem az ösztöndíjprogram tiszteletes folytatását, sem pedig azokat a tartós munkahelyteremtő programokat, amelyeket elindítottunk annak idején”, nem vitte tovább. A képviselő szerint nem igaz az, hogy nem tudnak a cigányoknak munkát adni, nem igaz az, hogy nem lehet velük mit kezdeni, a kérdés az, hogy akarnak-e. Négy elemet ajánlott a kormányfő figyelmébe: „egyrészt azt, hogy próbálja meg a cigányságot saját helyzetének és értékének megfelelően kezelni. Ha elindítanak egy mikrogazdaság-fejlesztő programot, amelyben a cigányság otthon érezheti magát, amelyben otthon van, akkor a család nem vándorol el, otthon érzi magát. *Farkas Flórián* szerint ha a cigány kis- és középvállalkozásokat támogatja a kormány, „akkor a munkanélkülieket maguk a cigányok tudják beintegrálni”. „Ezen kívül szükség van az intézményesített foglalkoztatásra, tartós munkahelyek létesítésével” – tette hozzá.

A Romaweb, az Új Néplap,
a Népszabadság,
az MTI és a RomNet
cikkei alapján összeállította:
Paksi Éva

A hónap hírei • A hónap hírei

Lukács Ilona

...Ahol álmomban jártam Magyarország

Álmodtam... álmomban egy olyan helyen jártam, ahol a magyarok nagyon magyarok, a cigányok nagyon cigányok. Egy romániai kistfaluban álmodtam át négy napot, ahol híres poétánk, **Petőfi Sándor** mézesheteit töltötte imádott Júliájával, és ahol **Teleki Sándor** gróf uralta sok éven át birtokát.

Koltót a máramarosi bércek által körül zárt, nagyrészt magyarok lakta kis falut, a tavalyi évben ismét községgé nyilvánították, hozzácsatolva a szintén magyarok lakta Katalin települést.

A FIDESZ Magyar Polgári Párt nevében Lukács Mihály országgyűlési képviselő, Boda Péterné és Lukács Ilona helyezte el emlékkoszorúját a Petőfi szobornál.

A megközelítőleg 3000 lelket számláló társközség több éve tart fenn „testvérfa” kapcsolatot a Szolnok megyei Tiszapüspöki községgel, s ebből a „gyümölcsöző viszonyból” születtek már közös programok, cseretáboroztatások, kirándulások, valószínűleg üzleti érdekek, de ami a legfontosabb barátságok, lelkitárs kapcsolatok.

A „Petőfi napok” mára már két napos rendezvénysorozattá nőtte ki magát. Ebben az évben szeptember első hétvégéjén zajlott a színes, élménydús programösszeállítás, melyben minden korosztály megtalálta az

ízlésének megfelelő emlékező, valamint szórakozási formát. A Petőfi szobor megkoszorúzását követően láthattuk a színpadon a **Koltói Roma Együttest**, akik vérpezsdítő cigányzenéjükkel, táncukkal életre keltették a lusta és fáradt lábakat. **Madarász Katalin** népdalénekes magyar népdalsokkal közszöntötte az ünneplőket. Műsort adott még számos néptáncsoport, és egy szívemnek kedvessé lett kis **budapesti társulat**, akik operett összeállításokkal, komédiákkal örvendeztettek meg hatalmas sikerrel minden jelenlévőt. Sorolhatnám még a mindkét este hangu-

latot tetőző utcabál vendégművészeit is, de a teljesség igénye egyszerűen kielégíthetetlen.

Örültek mindennek... szavaknak, daloknak, sztároknak és hétköznapi embernek, vendégeknak és otthoniaknak, cigányoknak, magyaroknak, románoknak... az ÉLETNEK... amit nem is olyan könnyű megélni román honban. A XX. század elejét idéző, s néhány a mai korral keveredő „életmotívum” kiemeli a kontrasztot. Egyszerre látni az utcán lovas kocsit – amely fontos közlekedési és szállítóeszköz ma is –, néhány Dáciát, és – mondjuk – egy Toyota Yarist, vályogházat és villának is beillő lakot. A kulturális sajátosság, ami nem más, mint a magyarság, és amit egykor nem erényként, hanem negatív értéként akartak megélni, mára már kulturális tőkévé kapcsolódott. A helyi vezetők, **Incze Zoltán** polgármester és a képviselő testület tagjai a község gazdasági, szociális és társadalmi fejlesztése mellett nagy hangsúlyt fektetnek az

Utca részlet.

értékek és a népművészeti hagyományok kiaknázására.

És a cigányok...!? Számuk harmadrésze a lakosságnak. Külön, a falu szélén kialakult, javarészt vályogviskókából álló telepen élnek. Nyáron alkalmi, napszámos munkákból (földmunka, építkezéseken segédmunka), valamint gombaszedésből tartják fenn magukat. Télen meg jobb híján az államtól kapott gyermekek után járó lejből, ami alig haladja meg az ezer forintot. Nagyon sok gyerek születik, bár történnek erőfeszítések a családtervezés népszerűsítésére. **Lakatos Mari**, egy közöttük élő cigányasszony egészségfelelősként vállalta magára ezt a

nagy kihívást jelentő feladatot. Mari elmondta, hogy próbálja az asszonyokkal megismertetni a „védekező” módszereket, több – kevesebb sikerrel, de a munkahiányából adódó kilátástalanság, alacsony életminőség, jövőtlenség és a beszűkült életter erősi a korai kapcsolatokat. A cigánygyerekek nem a falu gyerekeivel járnak iskolába, hanem külön iskolájuk van a telepen. Szegregáció... üvöltene néhány érdekvédő honfitársunk, s nem kérdezné, hogy nektek jó-e így? Pedig mily meglepő, ők így akarják. Az elemít kijárva nincs tovább okítás. Élik a felnőttek kolonizált életét. „Így jó”, mondják...

Incze Zoltán, Koltó polgármestere (középen) és tiszapüspöki delegáció néhány tagja. – Fotók: a szerző

Három cigány származású tagja van a helyi képviselő-testületnek. **Covaci József, Kantor Ovidiu és Csukur Marcel.** Őket módos cigányként emlegetik a telepiek, akikhez ügyes-bajos dolgaikban segítségért fordulhatnak az emberek. Például ügyeletet vállalnak a telepen saját autójukkal, hogy a betegeket beszállítsák a 10 kilométerre lévő Nagybánya városába. Józsi, az Öreg – ahogyan én, és mindenki más is hívta, gyakran jár hazánkban. Ismeri az összes

„nagyot”. Beszélgetett már a cigányság helyzetéről többek között **Soros Györggyel és Daróczi Ágival** is. Büszke vagyok rá, hogy beállhatam a sorba... Egyetlen kérdése nem hagy nyugodni az óta sem... „Mit gondolsz Vicuska? Ha jönne egy arany halacska, és azt mondaná: hármat kívánhatsz, hogy jobba tedd a cigányok sorsát, mit kívánnál?” Még ma sem tudom a választ... „Anyaszágot”? Teljes esélyegyenlőséget!? Őszinte antidiszkriminációt!? Emberhez méltó munkát!? A változás és változtatás képességét!? Küzdőszellemet!? Akaraterőt a tanuláshoz!? ...Nem tudom...

Jó volt... közöttük én is léteztem... cigányként... magyarként...

Mert Ők nagyon magyarok! Minden percben átfutott gondolataimon, minden élményen, látnivalón, szépségen és csodán egyaránt a benyomás, ami ha természetes, nem figyelemfelkeltő, nem szívásajdító, és nem önérzetes. Díszmagyar, magyar képviselő, magyar szokások, magyar

zászló, magyar beszéd, magyar ima, **MAGYAR EMBEREK...**

Decemberben érdektelenek voltunk... most érdektelenek a bocsánatukra. Pedig ők megbocsátottak... „Az ölelésben bőség, az igaz ügyben hűség...” „Csak” ennyit kaptam tőlük...

Kívánom, hogy egyszer minden Trianon utáni Magyarországon élő magyar és cigány vegyen részt egy **Koltói „Petőfi napok”** rendezvénysorozaton, melynek része az az Istentisz-

Anyja és leánya.

telet, ahol úgy imádkoznak kicsik és nagyok, öregek és idősök, nők és férfiak – de Magyarok –

„ISTENEM ADD, HOGY HOLNAP IS MAGYARUL MONDHASSUK EL IMÁINKAT, ÉS HOGY GYERMEKEINK MAGYARUL MONDHASSÁK: ÉDES-ANYÁM”.

Himnusz... itt nyert igazi értelmet. Szózat... itt valóban rendületlen a HAZA...

Lukács Ilona

Hungyé în viză ám umblát: lá unguri

Ám învizát...în viză pă áfelá lok ám umblát, hungyé unguri farcsé unguri äsz, bájási farcsé bájás äsz. În szát mik dă rumîn, pátru zî ám învizát uná, hungyé omunyi máré **Petőfi Sándor** o plăkut farcsé pă áluJ Julá, sã hungyé **Teleki Sándor** o foszt multă dobă domnu.

Hungyé jescsé gyálurJ lu máramaros, ákulo äJ szátu Koltó, hungyé máJ bényé unguri ságyé, în ánu sé o trikut járă dă szát or zîsz sã or pusz lăngă szátu áztá sã pă Katalin szát.

Áise pacsé fi 3000 aminy ságyé, sã száturJ escse má dă nyiszkej ej cînyé „frác szát” ku Tiszapüspöki karé szát în Szolnok megye äJ, sã dă-n kunuszkut áztá dă mulc rîndurJ or foszt kînd kupiji or vinyit áise, ánasztră mágá or mérsz ákulo, sã tîrg or fákut ku unápált, dă sé máJ sã dă áztá máJ mult fásé, áje äJ urtásime, urtásJ sz-o fákut.

„Zî dă **Petőfi**” pă áztá zî, pă daă zî sz-or fákut áflálá. În ánu áztá în szeptember dă nencsé szärbätaré or fákut áflálá áztá, hungyé sinyé gogyi farcsé bényé sz-o szîm-cît, tînări sã bătîrnyi or áflát sé lu lor hăl máJ bényé jo foszt. Kînd or pusz pă **Petőfi** petră o miszurug, dăpă áje or mérsz pă blányé **Koltói Roma Együttes**, sinyé ku

lucsálă álor pă sinyi gogyi sã pă morci or fákut sză zsakă. **Madarász Katalin** sinyé kîntá, ku ungur kîncsisJ o fákut bună vojé lá sinyi gogyi. Sã álc or foszt pă blányé, dă lu szufljitum hăl máJ drág dă budapesti grup o foszt, sinyé ku vojé bényé fäse sé fäse, lu mulc aminy ro bun vojé fäse ku áztá. Ás pucse sză zîk sã máJ pă álci,

sinyé pă dă szärá áztá or fákut vojé bună, dă nyis nu pot pă toc.

ÄJ re vojé dă sigogyi ... dă szfát, dă kîncsis, om máré sã dă misJ, lu goscs, lu sinyé dă ákásză or foszt, lu bájás, lu ungur, lu rumîn... LU KUSZT...pă sé nyis nu-j áfelá usur sză kuscsé în rumînyijé. Sigogye sză văgye ákulo, sé o foszt kînvă sã áje

Să färdă caljé dă mult, bună vojé ávény.

Surdesti, dă nyiszkej szută dă ej ăj biszeikă dă-n ljejn.

sza vegye se jescse aku. Pucsény szá vigyény pã uljicã kãr ku kãlj, sã kãr dã Dãcija, sã jescse mãy sã Toyota Yaris, jescse kãsj dã in pãmînt, sã kãsj dã hustél. Pã áztãz ákãr sêfel ro o foszt kînvã áje pã zî dã áztãz sz-o fãkut dã kulturé, sã ásã kusztã áztã sã unguri pã ziljé dã áku. Sinyé in lok ăj hãl mãy mãy om, **Incze Zoltán** sã urtãsi sinyé gyirezsé pã szãtu, jé áré dãgînd, sã fãkã pãntu áje, kît szá fîjé lu aminy kusztus mãy bun, in tatã sigogye, sã szá áppãrã se o foszt, kum o foszt kînvã.

Sã bãjãsi...!? Jé ász trilje dã in toc sinyé kusztã in szãt. Dãzvãljit, lãngã szãt sãgyé, mãy bényé dã-n pãmînt áré kãsilje, ásã sãgyé in kumpányé. Dã várã lukrã se lukru bãs jescse lá áminy (lukru ku pãmînt, lukru dã kãsj dã fãkut), sã dã-n gru sztrînsz ăs kusztã kusztusj. Dã jãrnã dã-n áje kusztã sã kãpãtã pãntu kupij lejurj, kãré bãny ku ungur szãmãlit dã be ăj o ezãré. Ro mulc kupij nascsé, dã áré dãgînd kît mãy pucîn szá fîjé. Lakatos Mari sinyé ku jé, intri jé sãgyé, je áré dãgînd szá fãkã lukru áztã, sã szá in vácã pã

jé, kît mãy pucîn kupij szá nascsé. Mirã o pãrît, kît in sãrkã lá cigányi szá in vácã kum trãbujé szá szá áppãrã, kît szá nu fîjé kupij, dã dãnu kusztu ákulo ro gro ăj, nu scsijé és o fi pã áltã zî, áje mágã nyis kum nu vegyé se o fi pã o ej, sã pãntu áztã sã pãntu áje kã nu ász in vácãt, mãy repé szá punyé unã fisori ku fecsé. Kupiji dã bãjãs nu ku kupiji dã szãt umblã in iskolã, jé áré iskolã in kumpányé, ákulo umblã. In pãrcãlã .. ár muzsi nyiszkej bãjãs dã ungur, sã nu ár intribã, lu voj bényé ăj ásã? Mágã se dã inmirãt, jé ásã áré dãgînd. Kînd szfãrsescsé ku iskolã mik, nu umblã in ált iskolã. Kusztã ásã kupiji kum aminyi. „Ásã ăj bényé” zîsé...

Tri bãjãs ăj ákulo, hungyé gyirezsi kusztu lu szãt. Covaci József, Kantor Ovidiu, sã Csukur Marcel. Sinyé sãgyé in kumpányé pã jé ásã cînyé, kît ku bãny ász, sã lá jé merzse ku ákãr sêfel bãjurj. Unã szá zîk, ku kãrus jé in kumpányé ász, kît dãkã lu sinyive ákãr sêfel bãj ár fi, ku kãr ljé dusé in szãt mãy in Nagybãnya lá doktor, kãré

szãt dã zesé kilométer ăj dã áise. Jokã, Bãtîrnu – kum jo sã sinyé gogyé ált o csãmã, in mulc rîndurj umblã lá noj. Jãl kunascsé pã toc „mãy”. O szfãtãjit dã bãjãsi kuszt mã sã ku **Soros György**, sã ku **Daróczi Ági**. Mãyã misz, kã sã jo in sur misz... Csár intribãlãj nu mã dã huguj nyis dã átunse... „Sé gãngyescs Vicuska! Dãkã ár vinye o pêsces dã-n aar, sã áje ár zîsé: tri poc szá kivinyescs, kît mãy pã bényé szá fãs kusztu lu bãjãsi, sé ăj kivinyi? Nyis áztãz nu scsu sé ás zîsé... Lumé dã mãmã!? Unã szá fîny toc!? Szã nu fîjé álc sã álc!? Lukru dã om!? Ált szá fîjé sã szá pucsény ált szá fîny!? Luptãlã in kãp!? Pucseré lá in vácãt!?... Nu scsu...

Bunã o foszt... intri jé sã jo kusztãm... dã bãjãs... dã ungur...

Kã jé farcsé ungur ász! In gãngyãlãm sigogye ásã zburã numã, sé ám kusztãt ku jé, sé ám vãzut, sé nume mindremé o foszt, kum dimizo lj-o dát ásã ám kusztãt pã escse lá jé, sã

pãntu áztã nu m-o durut szufljitum, nu m-o foszt gro. Sigogye dã ungur o foszt, caljilje, szuktuljãlã, rugãlã, szfãturje, **AMINY UN-GUR...**

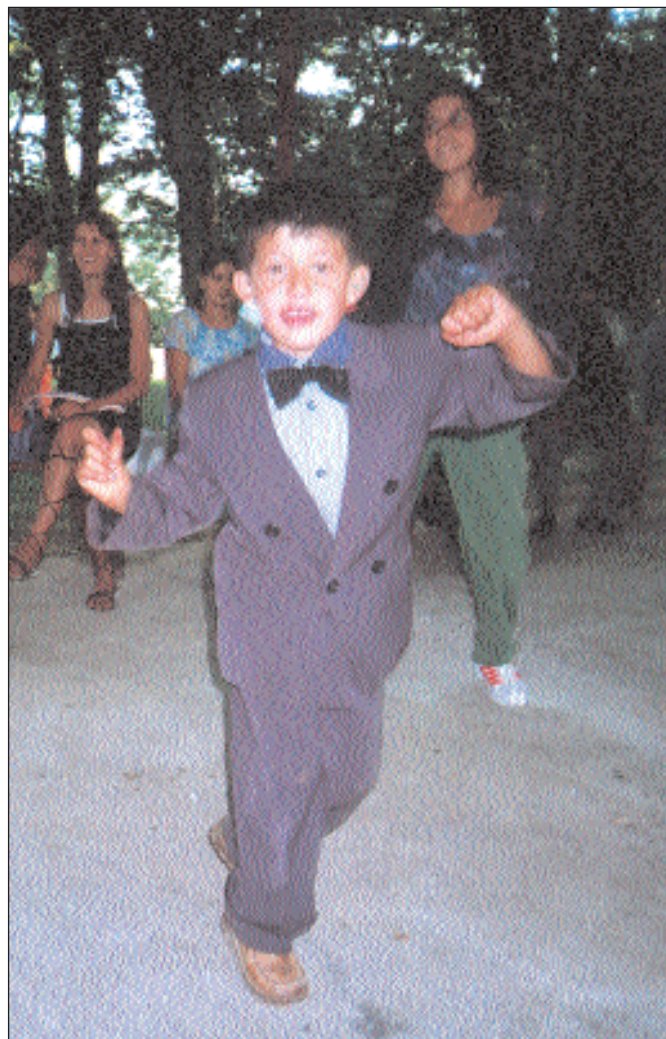
In december nu ány ávut szufljit... áku nu pucsény ápuká szá nyé jãrcsé. Mágã jé nyé jãrtã... „In brãcãlã mulcemé, in lukru gyirépt ljigiturã...” „Csár” átitã ám kãpãtãt dãlã jé...

As kivinyi, kît o dátã toc, sinyé dãpã Trianon sãgyé in lume dã ungur – sã bãjãs – szá fîjé pã áfelã zî in Koltó, hungyé zî dã Petõfi ăj, hungyé jescsé dobã kînd szá ragã, misj sã mãy, cigánysj sã cigány – dã Ungurj –

„DIMIZOMNYO Dã, KIT Sã MÎNYÉ UNGURESCSÉ SZã ZÎSÉNY RUGUMINCSE, Sã KUPIJI UMGURUESCSÉ SZã PACSÉ SZã ZÎKã: Mãmã-ME”.

Himnusz...áise ăj dã ánu-me. Szõzat... áise ăj áneme szfãtu ákãszã...

Fordította: Varga Ilona

Cigánynők nővér ruhában...

„Büszkévé tesz, hogy fehér köpenyben dolgozhatnak...”

Lapunkban folyamatosan beszámolunk az Oktatási és Továbbképzési Központ képzési tevékenységéről, mely „Az integrált foglalkoztatásért” címet viselő uniós foglalkoztatási program megvalósítását takarja. Mint ismeretes, a projekt lehetőséget ad 20 fő hátrányos helyzetű, többségében cigány származású ember munkaerő-piaci esélyének növelésére, helyzetének javítására. A projekt időtartama 21 hónap, melyből a képzés és a foglalkoztatás 13 hónapos intervallumban zajlik. Az egyedülálló program specialitása a gyakorlat során megszerzett szakma elsajátításában rejlik, vagyis a foglalkoztatónál, munkavégzés közben sajátítják el a szakma rejtelseit a tanulók. A magyarországi cigányság helyzetét, és a régió munkaerő-piaci igényeit, sajátosságait figyelembe véve, a programban résztvevők kőműves és szociális gondozó – ápoló OKJ-s szakmát sajátíthatnak el. A programot az Európai Unió és a Magyar Állam támogatja.

A szociális gondozó – ápoló szakma gyakorlati képzés és foglalkoztatás lebonyolításában konzorciumi partnerként vesz részt a Rákóczi NAGYKÖZSÉG alapellátást gyakorló Egyesített Szociális Intézménye, melynek a vezetője és egyben a tanulók termelési irányítója **Polyákné Agócs Ilona**. Szakemberként 29 éve dolgozik a szociális ellátásban és 22 éves vezetői gyakorlattal rendelkezik. Munkáját házi gondozóként kezdte, s most az intézmény igazgatójaként tevékenykedik nap, mint nap. A 29 év alatt nagy gyakorlatot szerzett a szakemberek képzésében, mint óraadó- és tereptanár.

Vezetőként azt vallja, hogy a minőségi szociális munka csak akkor valósulhat meg, ha a dolgozók teljes mértékben azonosulnak az intézmény célkitűzésével, hivatásával.

Polyákné Agócs Ilona 29 éve dolgozik a szociális ellátásban.

„Munkám során gyakran találkozom nehéz emberi sorsokkal, súlyos szociális és egészségügyi gondokkal. Óriási felelősség ez mindannyiunk számára. **Dr. Sikó Zsuzsa** orvos igazgató szavaival élve: „Emberi sorsok mélységes kútjai nyílnak meg előttünk, nap – nap után”.

Valamennyi szociális területen dolgozó kollégám igazolni tudja, hogy itt a bajok sűrűjében vizsgáljuk emberségünk, személyiségünk, szociális érzé-

kenységünk, szakmai tudásunk. A cél az, hogy sikeresen teljesítsük a vizsgát, úgy, hogy a segítségünket igénybe vevők emberi méltósága soha ne sérüljön.

Az **Egyesített Szociális Intézmény** tevékenységei közül a leendő szociális gondozók elsősorban a házi segítségnyújtásban, a Támogató Szolgálatnál, a Családsegítő Szolgálatnál és az Idősek Bentlakásos Otthonában tevékenykednek. Bízom benne, hogy a program-

ban részt vevő tanulókról a gyakorlat végén azt mondhatom: rendelkeznek mindazokkal az ismeretekkel, személyiségjegyekkel, amelyekkel egy szociális szakembernek rendelkeznie kell. Annál is inkább, mert a nemzetközileg elismert magyar családtámogatási rendszer mellett is, sokszor megoldhatatlan gondot jelent a népesség előregedése és a családszerkezet átalakulása kapcsán felmerülő gondozási – ápolási szükségletek, a jelenleg

ápolást végző hozzátartozók, valamint a szociális ellátórendszer és az egészségügyi szektor számára egyaránt. Többek között ez a megoldásra váró probléma készítette településünket arra, hogy létrehozzunk egy idősek bentlakásos otthonát.

Az **„Aranyősz” Idősek Otthona** 2004. április 1.-jétől fogadja az időseket. Otthonunk 45 férőhellyel rendelkezik, melyből 17 férőhely alapszintű, 28 férőhely emelt szintű elhelyezést biztosít. Az intézményben összesen 17 – 1, 2, és 3 ágyas – szoba található. Az alapszintű elhelyezésért egyszeri hozzájárulást nem kell fizetni, az emelt szintű férőhelyekért viszont igen, amiért szakképzett személyzettel teljes ellátást biztosítunk időseinknek. Az **„Aranyősz” Idősek Otthona** egy rendkívül szép, otthonosan, esztétikusan berendezett, lifttel is rendelkező épület. Az intézmény dolgozói létszáma 28 fő.

Az otthon lakói és a hozzátartozók elégedettek a szolgáltatásainkkal, és nem kevésbé a dolgozókkal. Pedig a lakók

foglalkoztatása nagyon nehéz, némely lakó esetében óriási erőfeszítést jelent akár a passzív foglalkoztatás is. Ennek fő oka a rossz egészségi állapot mellett az, hogy egy megszokott környezetből szakadtak ki, és egy új környezetben kell gyökeret ereszteniük idős korukban. Az otthon szakdolgozói mellett **jelentős szerepük van a gyakornokoknak** is abban, hogy az otthonban zajló élethez való alkalmazkodás sikeres legyen.

A lakók jelentős részének egészségi állapota rossz, amely rendkívül feszített munkarendet követel meg minden dolgozó részéről. Az ápolónők két műszakban dolgoznak, 12 órás beosztásban. Minden műszakban két-két fő ápolónő dolgozik, az intézetvezető ápoló egy műszakban. Az eltelt öt hónap gyakorlata bizonyította, hogy mekkora segítséget jelent az intézménynek a 10 fő gyakornok munkája. A gyakornokok – kompetenciájuknak megfelelően – aktívan részt vesznek az ápolási, gondozási tevékenységekben. **Külön ki kell emelnem a gyakornokok részéről azt a mély tiszteletet, amelyet az idős emberekkel szemben éreznek.** Ez a tisztelet nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a lakók bizalmát elnyerték, és az idős emberekben ma már fel sem merül, hogy ezek a fiatalok zömében cigány származásúak, számukra ők már „csak” NŐVÉRKÉK!

Mózes III. könyvében így int bennünket: „Ős ember előtt kelj fel, és a vénember orcáját becsüld meg.”

Úgy tűnik a tanulók személyiségébe ez az intelem mélységesen beivódott, de ez így a helyes, hisz csak így válhat belőlük igazi szociális szakember.

* * *

A szociális gondozó és ápoló szakmánál elsősorban a pszichikai alkalmasságot figyelembe véve kellett a jelentkezők közül választani, hiszen a mindennapi interakciók megkövetelik a jó kommunikációs és empátiás készséget, a megfelelő pszichikai stabilitást.

A program ötödik hónapjának végén már egy összeszo-

kott csapatról beszélhetünk. Közülük ketten osztják meg olvasóinkkal motivációikat, tapasztalataikat, jövőbeni terveiket.

Farkas Miklósné Mariann

34 éves, négy gyermekes családanya vagyok. A Szolnoki Kisebbségi Önkormányzattól, mint toborzó és kiválasztó szer-

tam a tartalékos szerepet. Programkezdést követően 2 héttel értesített az Alapítvány, hogy egy fő lemorzsolódása miatt van lehetőség a bekapcsolódásra. Nagyon boldog voltam, hiszen egyszerre kaptam esélyt arra, hogy szakmát tanuljak és hogy munkám legyen.

A szociális gondozó szakmáról sokat nem tudtam eddig, de ennyi idő elteltével, tiszta-

Jakab Margit és Farkas Miklósné betegápolás közben.

Farkas Mária és Farkas Klaudia munkamegbeszélésen vesz részt a nővérszobában.

vezettől értesültem a lehetőségről. Jelentkeztem, mert munka nélkül és szakma nélkül tudtam, hogy semmi esélyem nincs a munkaszerezésre. Munkanélküli voltam, előtte pedig takarítónőként dolgoztam... Próbálkoztam én a munkakereséssel, de gyakran kellett tapasztalnom, hogy cigány származásom miatt nem vesznek fel dolgozni.

Sajnos nem kerültem a kiválasztott 10 fő közé, de vállal-

szívvel állítom, hogy közel áll hozzám. Emberekkel foglalkozom, segíték a mindennapi boldogulásukban, és ami büszkeséggel tölt el, hogy **mindezt fehér ruhában tehetem meg.**

Nagyon jól érzem magam az otthonban, és azt gondolom, hogy velem is meg vannak elégedve. Soha, egyetlen egyszer sem vettem észre, hogy valaki a cigányságom miatt marasztalt volna el. Elfogadtak minket az intézmény dolgozói

is, és a lakók is. Igyekszem jól teljesíteni a gyakorlatban és az elméletben is. Pontosan azért, mert ha lehetőséget kapok, itt akarok tovább dolgozni.

Jakab Margit

Három gyereket nevelek egyedül Hunyadfalván. Előtte munkanélküli voltam, alkalmi munkából tartottam el a gyerekeimet. A Lungo Drom szervezettől értesültem a programról. Jelentkeztem, és bekerültem a 10 kiválasztott személy közé.

Már ötödik hónapja dolgozunk és tanulunk a többiekkel. A gyakorlat során sajátítjuk el a szakmát, ami nagyon sok pozitívumot hordoz, viszont nem mindenben tud igazodni az elméletben tanultakhoz. A Rákóczi-falvai Egyesített Szociális Intézményben behatároltak a feladat és tevékenységi körök. Elsősorban az idősgondozás és a házi-segítségnyújtásban tudunk kiteljesedni. Viszont az elméleti tantárgyak sokkal összetettebbek.

Egyébként azt gondolom, hogy óriási lehetőséget kaptunk, amivel tudni kell élni. Én mindig szerettem emberekkel foglalkozni. Ha valakin tudok segíteni, az olyan eufórikus élményt jelent a számomra, ami semmihez sem hasonlítható. **Az idősök hálás tekintete visszaigazolás a munkánkban.** A lakókkal kialakult a közvetlen jó kapcsolat, a környezet abszolút módon barátságos.

Terveim között szerepel egy „saját” alapítvány létrehozása, mely a cigánynők segítségére specializálna. Véleményem szerint még ma is sokan élnek közülünk méltatlan körülmények között, ráerőltetett, beszűkített világban. Szeretném, ha ezek a nők is rádöbbenének arra, hogy van választási lehetőségük. A most tanultakat is fogom tudni hasznosítani az alapítványi munkában, ami természetesen „másodlagos” feladat lesz az életemben, hiszen valamiből el kell tartanom a gyerekeimet továbbra is. Egy biztos, hálás vagyok a valódi esélyteremtésért minden érintett személynek és szervezetnek.

Lukács Ilona
Fotók: Paksi Éva

„Életben tart a szellemi ingázás...”

Miroslav Kállai azt írta Ungvárról, hogy szeretné lefordítani az egyik könyvemre cigány és orosz nyelvre, ha engedélyezem. „Nem akarom!” – írtam –, „majd, ha *Bari Károlyt*, *Kovács József Hontalant*, *Holdosi Józsefet*, és beás meséket olvashatok oroszul, akkor térjünk vissza az én könyvemre, a „Töredéklétre”, addig nem érezném jól magam a bőrömben...” – Levél nem érkezett erre, válaszul Pestre utazott és felhívott telefonon: „Addig nem utazom haza, míg nem találkozol velem!!! - kiabálta, mint egy sértődött kisfiú a telefonba. „Jó nyaralást! Magyarországnál úgy sincs szebb hely a világon, okvetlenül látogass el Visegrádra hajóval, és ne hagyd ki Ópusztaszer! sem, se a Hortobágyot.” – válaszoltam, és el is felejtettem Miroslavot abban a percben. Igen ám, de egy hónap múlva felhívott szelíden hogy „még mit nézlek meg?” Ezen jót nevettem, és beleegyeztem, hogy találkozzunk Szentendrén, mert ott is van elég látnivaló, közben pedig beszélgethetünk. Bár továbbra sem egyezem bele a kötet oroszra fordításába, ő rá állt egy interjúra, az ebéd, a skanzen és öt kiállítás megtekintése után. A Duna parton telepedtünk le, néztük a hajókat, és sokáig hallgattunk. Miroslav Kállai 42 éves pedagógus, de nem tanít. Francia irodalmat fordít, szobrászkodik. Rólam *Baranyi Ferenc* költőtől hallott először, és a „Töredéklét” című könyvemre a 40. születésnapjára kapta egy volt tanítványától, aki az ELTE Bölcsész karára jár.

– Megrendített a könyv, ilyen nyomorúsággal én nem találkoztam még, nekünk soha nem voltak anyagi gondjaink otthon, bár a környezetünkben természetesen éltek szegények.

– *Ritkán mondhatja el egy cigányember magáról, hogy nem szegénységben nőtt fel. Milyen családban, hol született, és milyen nyelvi hatások értek?*

– Ungváron születtem. Édesapám muzsikás cigánycsaládból származik, 42 évet muzsikált Bécsben, alig is láttuk, csak a keresetét élveztük, amit orosz származású anyám osztott be úgy, hogy mindig mindent megkaphattam, amire csak vágytam: a legjobb ruhákat, a legjobb ételeket, a legjobb iskolákat. Anyai nagyapám elit vendéglőst vitt, volt miből jól élni, és van ma is miből. Belátom kivételes helyzetben voltam, vagyok... Ezt a szüleim és a nagyszüleim előrelátó gondoskodásának köszönhetem, akik úgy neveltek fel, mintha herceg lennék. Így is becéztek otthon, apám így szólított a leveleiben... Tavaly halt meg... Gyönyörű gyerekkorom volt! Apám rokonai, a nagynénik sokasága adta nekem a cigány és a magyar nyelvet, anyámtól kaptam az orosz és a franciát. Még ebben is szerencsém volt, így nőttem fel, egy ilyen nyelvi kavalkádban, soha nem tanultam direkt nyelveket, nem kellett, mert születésemtől megkaptam. Testvérem az nincs, talán ezért forgott körülöttem az egész

világ. Soha nem mondtak semmire nemet nekem, de nem csak a rokonaim, mások sem. Valahogy ölembe hullottak a dolgok... Még soha nem gondolkodtam el ezen, csak most a Magyarországi hetek alatt, hogy nemet mondtál a fordításra, a találkozásra. Nem értettem és bevallom megijedtem, a visszautasítás kezeléséről nincsenek tapasztalataim. Ez a védettség átka egyedül.

– *Az iskolában sem értek negatív hatások a származásod miatt?*

– Soha!

– *Vajon miért nem?*

– Talán azért, mert a pénz eltakarja a rasszjegyeket... Vagy, mert anyámék családja nagy befolyással bírt... Fogalmam sincs! Erre sem gondoltam még soha, és te ötpercenként zavarba hozol.

– *Csak kérdezek...*

– De miket! Ott a múzeumban is... Én azt hittem, hogy eléggé ismerem magam, a világot, a művészeteket...

– *Ne beszélgessünk?*

– Dehogyan nem! Kérdezz nyugodtan, legfeljebb bele ugrok a Dunába szégyenemben, ha hülye leszek...

– *Vannak cigány barátaid? Ez egy egyszerű kérdés.*

– Rokonaim vannak, de a barátaim főleg oroszok, ukránok. Így alakult. Nem tudom miért nincsenek cigányszármazású barátaim.

– *Politikával foglalkozol, érdekel?*

– Nem foglalkozom, mert nem érdekel. Nem tőlük szép a világ...

– *Talán éppen ezért kellene, hogy érdekeljen, nem?*

– Nem tudom... A bekövetkezett társadalmi-politikai mozgások, persze kihatnak az én életemre is, tudom is őket, de nem vágyom arra, hogy belefolyjak a politikába. A politika nem tartana életben engem.

– *Mi tart életben?*

– Minden ami szép és értékes a világban.

– *Minden embernek más a szép, más az értékes. Neked mi a szép, mi az értékes? Nevezd meg...*

– Az élet...

– *Ez közhely! És nem is igaz. Az élet nem mindig szép. Látogass el Ózdra a cigánytelepre, és rögtön megérted!*

– Az irodalom, a nyelvek sok örömet szereznek. Engem életben tart a szellemi ingázás. Az életből a jó ételeken, az utazásokon kívül alig is érdekel más. A szobrászat csak próbálkozás.

– *A zene?*

– Tanultam hegedülni, és boldog voltam, amikor már nem kellett... A zenére, a zene művelésére születni kell. Nincs kedvenc zeném, háttérzaj csak az életemben. Viszont gyerekként egy rövid versem megjelent a „Kárpáti Igaz Szóban”, bár azóta sem írtam verset, inkább olvasom őket. Nagyon jó kortárs költőink vannak odahaza, de a klasszikusok is örömet szereznek. Elég butaság volt előhoza-

kodnom most ezzel a gyerekkori verssel, azt hiszem csak felválni akartam előtted. Valójában rossz vers volt, és anyám intézte el valami úton-módon, hogy megjelenjen... Azt gondolom, szegény anyám mindig többet gondolt belém, mint amennyire képes voltam...

– *Az áttelepülés nem foglalkoztat?*

– Dehogyan! Eszembe se jutott soha! Az én szellemi tarisznyám otthon is feltöltődhet. Minek hányódnék Magyarország és Kárpátalja között? Végül úgy is az lenne, hogy nem tartoznék sehová, míg így tartozom! Sokat köszönhetek az utazásaimnak Magda.

– *Hallgatlak...*

– Az utazásaimnak, a szellemi utazásaimnak is köszönhetem, hogy módom van a nemzetiségi sorsnak, vagy a kisebbségi sorsnak egyfajta tipológiai összehasonlítására. Ez azért érdekes, mert e kérdésnek újabban mind elméleti, mind gyakorlati vonatkozásai érdekelnek. Nagy nyereség, hogy utazgathatók. Ez valamikor Kárpátalján még álmoknak is túl merész lett volna, ahogy mondani szoktuk otthon. Sajnos a Magyarországi cigányságról keveset tudok, de nagyon is bele fogok mélyülni a témába! Köszönöm a sok könyvet, a cigánysággal foglalkozó és általuk írt könyveket, és a legkedvesebbet, amibe szépet írtál.

– *Én meg köszönöm a beszélgetést Miroslav.*

„Ande trajo inkrelma la godyako phirkerimo...”

Miroslav Kallai kodo iskirisardasma anda Ungvaro, hoj kamlas tele te boldel jekh muri ginadyi pe romani thaj pe rusicko shib te mukhav. „Chi kamav” – iskirisardom – „maj te *Bari Karolyes*, Kovacs Jozsef Hontalanos, *Hodosi Jozsefes* thaj beashicka paramichi shaj ginavav rusicka, atunchi shaj boldel muri ginadyi, „Le phagerdo trajo”, zh-atunchi chi hatyarosma mishto ande muri morchi...” Lil chi avilas palapale pe kado, te na andej Peshta dromlas thaj opre akhardasma po telefono: „Zh-atunchi chi dromav khere, pune chi maladyos manca!!! – chingardas, sar jekh shavoro ando telefono.” Lasho hodinipe milaje! Avral Ungricko Them naj majshukar them pej luma, zha ande Vishegrado hajovosa thaj na mukh avri chi Opustaser, chi o Hortobadyo.” Phendom thaj bisterdom Miroslavos ande kodo minuto. Ova, de pala jekh shon opre akhardasma dragones, hoj” Inke so te dikhav? „Pe kado lasho asslom thaj phendom te maladyuvas ande Sentenre, ke vi kothe shaj dikhel but interesni, ande mashkar shaj vorbisaras. Chi akanak chi mukhlom te boldel rusicka muri ginadyi, voj dasma jekh interjuvo pala mizmeresko xaben, pala o shkanzeno thaj pala panzh muzeumura. Pe la Dunyeraki dolma beshlam tele, diklam le hajovura thaj but shundam. Miroslav Kallai shtatvaredesh thaj duje bershengo sityari-j, de chi sityarel. Francicka iskiripe boldel tele, soborura kerel. Pa mande kathar *Baranyi Ferenc* shundas anglunes thaj „Le phagerdo trajo” muri ginadyi pe pesko shtarvaredsho arakhadyipesko dyes las jekhe peske sityimaske shavorestar, kon ande ELTE Universitato phirel.

– Chudisardomma pej ginadyi, kesave chorripesa inke chi maladyilom, amen sas sagda dosta love khere, ba pasha amende trajisarde chorre. Na butivar shaj phenel jekh romano manush pa peste, hoj na ande chorripe barilas opre.

– **Ande soski familija thaj kaj arakhadyilan? Sar vorbisardan khere?**

– Ande Ungvaro arakhadyilom, muro dad bashavalo rom sas, voj shtarvaredsh thaj duj bersh bashadas ando Becho daba dikhlam, feri lesko potyinipe sas amen lasho, anda soste amari rusicko dej kindas mange, so me kamlom: le legmajlashe gada, le legmajfajni xamaske, le legmajlashe shkoli. Mura dake dades sas jekh restorano, sas anda soste te trajuvashas thaj vi akanak si anda soste. Lashes dikhav lasho sas thaj vi akanak lashoj muro trajo. Kado mure dadeske, dake thaj lenge dadeske, dake shaj naisarav, kon sar barardema opre, sar jekhe hercegos. Vi kade bushilom khere..., muro dad kade iskirisardas ande peske lil... Ande paluno bersh mulas... Zurales lasho sasma, kana cino somas. Mure dadeske nyamura dema e romani thaj e ungricko shib, mura datar xutyilom e rusicko thaj e francicko shib. Vi ande kado baxt sasma, kade bari- lom opre, mashkar but shiba, chi kana chi sityilom shiba, chi trubulasma, ke khere sa shiba zhanglom te sityuvav. Phrala

najma, shaj anda kodo boldaspe krujal mande e luma. Chikana chi phende mange nichii, chi mure nyamura, chi le kaver. Varisar ande muri angalyi perde le dyelura... Inke chikana chi gindyisardomma pe kado, feri akanak telal ungrickone themenge kurke, hoj so phendan po boldipe, po maladyipe. Chi hatyardom thaj darajlom, pe „nichii” chi zhanglom so te kerav. Kado le ferisardipeski armaj-i korkori.

– **Chi andej shkola chi azbajletu, ke rom san?**

– Chikana!

– **Hajkam sostar na?**

– Dore le love sharaven le nasul somnura...vaj, ke mura dake familija barvali sas...chi zhanav! Pe kado chi gindyisardom chikana, haj tu pala panzh minutura ande nashajipe anesma.

– Feri pushav...

– **De so?**

– Kothe vi ando muzeum...Me kade gindyisardom, lashes pinzharavma, e luma...

– **Te na vorbisaras?**

– Sar te na! Pushma hodinisardes, feri maj andej Dunyera xutyij ande muro lazhavo, te dilo avo...

– Situ romane amala? Kadoj jekh bipharo pushipe.

– Nyamura sima, de mure amala rusicka-j, ukraicka-j. Kade avilas kado. Chi zhanav sostar najma romane amala.

– **E politika interesno-j tuke?**

– Naj interesno mange. Na lendar shukar-i e luma...

– **Dore anda kodo trubulas t'avel interesno tuke, nichii?**

– Chi zhanav... La pecisajla politikake mishkipe hatyarav ande muro trajo, zhanav vi len, de chi kamos te kerav butyi andej politika. E politika chi inkrelasma ande trajo.

– **So inkrel ande trajo?**

– Sa, so shukar thaj interesno-j andej luma.

– **Sa manushenge kaver shukar-i, kaver interesno-j. Tu-ke so-j o shukar, so-j o interesno? Phen avri!**

– O trajo...

– Kado naj chacho. O trajo na sagda shukar-i. Zha ande Ozdo ande romano telepo thaj maj hatyares!

– O iskiripe, le shiba but lossa denma. Man ande trajo inkrel la godyako phirkerimo. Ando o trajo feri le lashe xabena, le dromipe interesni-j mange. Le soborosko keripe feri zumavipe-j.

– **O bashajipe?**

– Sityilom te bashavav lavutasa thaj baxtalo somas, kana aba chi trubusardas...Po bashajipe trubul te arakhadyos. Najma kamlo bashajipe. Kana inke cino shavoro somas, sasma jekh skurto versho ande nyevipe „Karpaticko Chachi Vorba ...”, de datunchara chi iskirisardom versho, feri ginavav len. Zurales lashe iskitora si akanak khere, de vi le klassikusura denma but lossa. Dilipe sas tuke te phenav

kodole shavoresko versho, kade gindij feri kamlom te asharavma angla tute. Chachikanes te phenav nasul versho sas thaj muri dej kerdas kodo t'avel muro versho ande nyevipe. Kode gindyisarav, muri chorri dej sagda majbut gindyisardas ande mande, sode me zhanglom...

– **Chi kamlan te beshes ande Ungricko Them?**

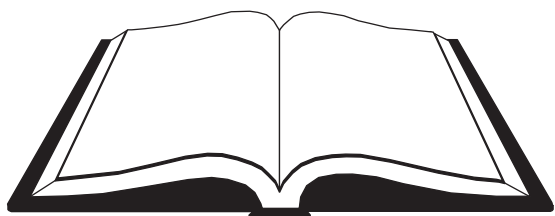
– Desar! Chikana chi avilas ande muro godyi! Mura godyaki trasta vi khere shaj pherol. Sostar phirkeros mashkar Ungricko Them thaj Karpatija. Kodo avlas, hoj chi trajuvos khatikaj khere. But shaj naisarav mure dromipeske, Magda.

– Ashunavtu...

– Vi mure dromipeske, mura godyake dromipeske shaj naisarav, hoj zhanav te pinzharav e nacionalno zhelya thaj e majcinipeski zhelya. Kado anda kodo interesno-j, ke kadal pushipe akanak interesni-j mange. Baro baxt sima, hoj shaj dromkerav. Kado andej Karpatija varikana inke sar lyindra bari avilasas, sar ame phenas khere. Sunujipe, de pal Ungrickone Themeske roma cerra zhanav, de zurales but kamos te zhanav! Naisarav le but ginadya, le ginadya pal roma, e legmajdraggo, ande soste shukar iskirisardan.

– Me naisarav tuke o vorbisarripe, Miroslav.

Fordította: Géczy József

KÖNYVESPOLCUNK

Hegedűs Sándor

Költőt avatunk. Bár a fiatal roma poéta, **Németh Attila** neve nem csengett eddig sem rosszul – mint a pongolapitypang

a reppenceit, ő is szerteszórtá verseit, hátha termő talajra hullnak –, igazán költővé azonban csak az első önálló költeményes könyve avatja az embert. Amire néhai **Rácz Lajosnak**, a „hites költőnek” az ötvenedik születésnapjáig kellett várnia, az Németh esetében a **Vadvirágtollal** című legelső kötet képében harminchét évesen adatott meg. Önként adódik a párhuzam, hiszen a könyvvé szervezett versszemle legtöbb darabja épp-

úgy istenkereső-istenlelő, mint amelyek a letisztult zsoltárokig eljutó hajdani pályatárs első költői korszakát jellemezte. A kezdeti ösztönösség nála azonban – úgy tűnik – tudatos vállalás már az indulás pillanatában is. Érdekes, hogy – a **Németh Péter** Mykola által jegyzett kutyanyelv szerint – Rácz Lajosunk nem szerepel példaképei közt. (Vagy talán nem is meglepő. Lajost nagyon magára hagytuk a halálban. Hányan lehetnek egyáltalán, akik életműve ismerősei?)

A hittel itatottságon túl, más is van, ami összefűzi a két költőt: Lajos utolsó, Attila első folyóiratainak egyike a *Lungo Drom*. A Liget és a Napút mellett lapunk adott teret Németh Attila első szárnypróbálgatásainak.

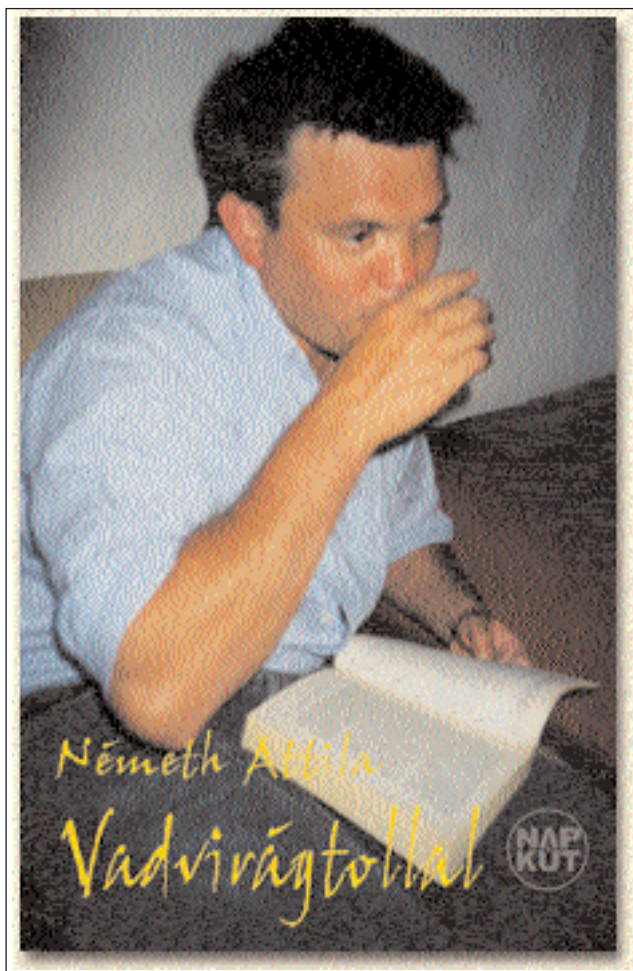
zása **Ady**val rokonítja. Sokhelyütt még csiszolatlanok a szavai, megtörték a formák, ám mindenütt érződik, hogy mélyükön forr, akár egy katlanban a még cseppfolyós költőiség. Önmagában nem volt bátorsága elhagyni egy-egy szívének kedves, de társainak hitelét is rontó verset, más pedig úgy látszik, nem volt mellette, hogy figyelmeztesse a szerkesztői alapigazságra: a kevesebb néha több.

Az igaz költő egy életen át egyetlen mondat tolmácsa. Németh Attila a maga többszörösen összetett, bővített mondatának néhány szavát már kikovácsolta. Több versében már őserővel tör felszínre a szintiszta művészet, az egyedi, a különleges, katarzist keltő lényeglátatlantatás!

Aki figyelmesen és értőn olvassa végig a nyolc ciklusba rendezett több mint kétszáz verset, meggyőződhet arról, hogy egy pályakezdőnél jóval érettebb alkotó tette le névjegyét költészetünk asztalára. Szelíd alázat, visszafogott indulatok, a világ megismerésének kényszere és képessége hatja át a szerzőt. Lírája inkább konokul izzó parázs, mint lobogó láng, s inkább széles folyam, mint csobogó patak. Valamiféle eredendő szomorúság, koravénység lengi körül. Kényszerült, vagy felvállalt magánya – s putrisori emlékei – **József Attilával**, küldetéstudatos önkín-

Gyönyörködünk az efféle sorokban: „Imádkoztam, hogy legyen kabátom, / hogy ne vacogjak jégkottát / a vonatállomáson, ha bánatosan /utazom...” (Kabát, cipő és temető)! „...vadvirág az énekem, / szűzies tisztaság, / ne szakítson / le, aki erre jár! // Hagyjon meg virágnak, / csillagok porának!” (Vadvirág). „Cipőd oson át a lét küszöbén. / Keserű ígék égetik cseréppé / termékeny lelkem.” (Lét). „Anyám álmodt mesél. / Öklöm bevarrja a halál. / Arcul csapom, ez a feltámadás.” (Feltámadás). „Isten vadvirág, / és én a táj. / Kalapom égbe dobom, / lehull, mint csillag, madár.” (Kalitka). „Ettem, fekete volt a leves, / és márványfehér az ég. / Arcom elzúllott őszi falevél...” (Csipkebokor). „A vesszők esőtől részegek...” (Húzz rám!). „Fogaim alatt csillagom / haranggá égett...” (Harang). „Bátyám tüdejében köhögnek a fák. / Itt a halál, házunkat megmászta...” (Bátyám).

Erős, hihetetlenül erős költői képek ezek. Aki ilyenek alkotására képes, nem szorul rá másokéira.

Nem is értem, hogy nem veszi észre Attila, hogy több költeményében – legtisztábban a Tél-ben – is vissza-köszön **Csoóri Sándor** metaforája: „anyám fekete rózsza...” (ami a költőre utalás nélkül szellemi orozás még akkor is, ha két saját szó ékelődik közbe).

Bántóak az idegen szavak is. A költészetben ez nem nagyon való! A paranoia, a paranoiás, a labilis, a nacionalista, a periféria és társaik – még ha érthetők és rég bevették magukat a köznyelv sáncai mögé – a lírában, még a szabad versekben is hontalanok: kigyötört magyar szavakkal, képekkel kerülendők el.

Németh Atilla büszkén vállalja romaságát. Verssorai közt itt is, ott is szolgálattételre jelentkeznek a cigánysor emlékképei. Egyike, másika a költő lábához bújik, „mint

kis cigányka”, hogy felidézze a „putrisor bodza-Krisztusát”, a Páholcon legelésző cigánylovakat, vagy édesanyját, aki a szükségek közepette is képes volt bearanyozni gyermekkorát. Emléket állít korán meghalt apjának, s „tűzkovács” nagyapja is többször visszaköszön versszakaiból. „Filozófiám a magány” – írja egy helyütt, „Ha magyar lennék engem sem érdekelne a politika – rögzíti véleményét másutt. „De roma vagyok, / naponta bemocskolják / korommal, sárral / bársonyos arcom” – panaszkodik föl egész népe, s nemzedéke nevében. (Emlékszünk-e **Szepesi József** vad dühére?) Ma már kevés visszásírní Indiát (Maradtam volna Indiában). Ennél több kell, más kell.

Egyetérthetünk Németh Attila aforizmaszerű megállapításával:

„Egy kicsit minden költő rokona Jézusnak”. A cigány költők különösen, hiszen éppen tőlük, értelmiségük legjavától vár útmutatást a megváltáshoz sokat szenvedett – s a boldogulástól sokszor ma is fényévnyi távolságra élő – népük.

Németh Attila megtette az első lépéseket. Eszközei vannak, célt már lát, utat még keres. Megmutató tehetése komoly terheket ró rá: fontos küldetése van. Meg kell találnia a maga fontos, pontos és súlyos mondatát...

* * *

(A Nap-Kút Kiadó által gondozott kötet valamennyi könyvesboltban kapható, de az internetes könyvesboltokban – kedvezménnyel – online is megrendelhető.)

Dániel Ede:

A HANGADÓ

Varga Ilonának, a Cigányfélóra szerkesztőjének

*Kietlen táj, sötét, sivár,
Rozsant házak és ablakok,
Borszagú estek, fülledt nyomor
Kiálnak érted s angyalok.
Reményt és hiteket hámló
alkony,
Tespedt, ficamos csodavárás,
S vagánysággal elegyes
magányok
Várnak éteri bebocsátást.
Aláztatások s gyaláztatás
Ritkán nyög így föl műsoron.
Hiányok, éhek, vad rémképek
Oldódnak bársony hangodon.*

*Áramtalanul hánykolódnak,
Maszatosak, vizük bűdös,
De ósdi, elemes rádiókon
Pár percig hallgatják különös,
Nem-dühöngő híradásod.
Féltőn pontos vagy, mégse félő.
Fő-emelésre bujtogatsz,
Utakat mutatsz, célhoz érőt,
Sikerre hurcolt vágyakat...
Kudarcot is, min átvergődik
A kikínlódott öntudat.*

*Hangodra feszülő figyelemmel
Jobb sorsát véli sejleni
Hallgatód, az örök kisember.
S ami addig csak lelkében
sajgott,
Kimondani még félve sem mert,
Hitelessé tett mikrofonodból
A hangszórókon át hallható.
Félóra, alig harminc perc csak,
De ez az igazi Rádió!*

„A kényszer nagy úr, ha nincs 20 milliárdod...”

A Moszkva téri nagy forgatagban egyszer csak földbegyökerezett a lábam. Nem, nem! Nem UFO szállt alá, és Gyurcsány Ferenc sem látogatott el az „emberpiacra”. Egy vattakutyát láttam meg! Gyerekkorom vatta kutyáját, amit anyám ragasztott majd árult, hogy enni tudjon adni. – Ó, istenem! A gyerekkor minden nyomorúsága, szaga, illata, félelme rám szakadt hirtelen. Úgy tűnt, mintha megszűnt volna a világ körülöttem. Csak én voltam ott és az a vattakutya. Anyám kérdezi: „Éhes vagy Magdám?” „Egy pettyet sem...” – válaszolom, pedig éhes vagyok, de nem szabad tudnia, mert nincs mit enni, mert sírni kezdene, és fél-nék főle... Négy évesen milyen bölcsek már a cigánygyerekek, csodálkozom rá akkori önmagamra, és eszembe jut sok-sok cigánygyerek, akik szintén ilyen bölcsek Tiszabón, Tiszaroffon, Szolnokon, Pesten a dzsumbujban és szerte az országban, akik a nincsen nőnek fel, akiknek az éhezés ismerősebb állapot a boldogságnál. Sikítani szeretnék és toporzékolni, de úgy ám, hogy meghallják a képviselő urak a Parlamentben: ne hagyjátok éhezni a gyerekeket!!! Persze, úgy sem hallanák meg: zokog az ország, de ezt sem hallják meg...

– Vegye meg kedves – mondja a szép arcú cigányasszony, és nyújtja felém a vattakutyát, de képtelen vagyok megérinteni. Iszonyodom. Futnék onnan, de a kíváncsiságom legyőz, és természetesen beszélgetni kezdek vele.

– Lungo Drom újság? Velem még soha nem csináltak interjút az életbe... Én csak egy cigány vagyok – mondja csodálkozva **Izing Lászlóné Valika**, de azért ráállt a beszélgetésre, sőt arra kért tegeződjünk, hiszen öt mindenki tegezi mióta él.

– **Csak egy cigány?! Legalább te ne fokozd le magad, ez fáj nekem.. Mondd, kihúzza magad: cigány vagyok!**

– Nem olyan nagy öröm cigánynak lenni. Ha tudnád, miket mondanak a cigányokról a házban, ahol lakunk.

– **Miket mondanak Valika?**

– Hogy miattunk csökkenek a lakásárak, nem tudják eladni, meg hogy mi szarunk a kapu alá, pedig ez nem is igaz, az ő kutyájuk piszkít oda csak ránk fogják. Van nekünk rendes vécénk, meg röstellnénk mi ott vetkőzödni, hisz még egymás előtt se... És hangosak vagyunk. Ez igaz! Van 4 gyerek,

ebből egy a bátyámé, a többi az enyém. Hát hangosak, hát gyerekek, nincs nekem szívem azt mondani, hogy kussoljanak. Kussolnak eleget az iskolába, meg fognak végig, míg élnek. Mindig azt mondják fogjuk be a pofánkat, nekünk jó dolgunk van, itt a cigány Kánaán, az állam segít minket.

– **Tényleg segít benneteket?**

– Megkapjuk a családi pótlékot, de a szomszéd asszony is megkapja a gyerekei után. Mászt mi nem kapunk, nem könyörgünk a tanácson segélyért. A Vöröskeresztől szoktunk ruhákat kapni, de a magyar szomszéd is kapott tőlük, aki meg tudna ölni bennünket egy kanál vízben.

– **Szerinted miért utál benneteket ennyire?**

– Az anyja picsája tudja! Hát nem bántottuk. Az ura a múltkor azt kiabálta részegen, ha a cigányok rendesen dolgoztak volna, akkor nem megy tönkre a Kádár hatalom és minden jó volna. Mondtam neki, hogy minket hagyjon, míg szépen van, az én apámra ráomlott a bánya, az anyám munkaközben halt meg, a vonat takarítás

közben. A bátyám, a legnagyobb meg a lábát vesztette el, amikor felborult a katonai teherautó, épp rá, aki az útpítéssel melózott. Még, hogy mi nem dolgoztunk?! Nincs szeme ennek a parasztnak, rakják rá a földet ott, ahol van! Csak sérteget minket!

– **Úgy érzed a te családotodnak jó volt a Kádár rendszer Valika?**

– A rendőröktől mindig félünk. Most is félünk, meg akkor is féltünk. Ezek rögtön ütnek! Tiszta bolondok! Hát, a Kádár? Mit tudom én! Most olyan rossz, állandóan nincs semmi. Se munka, se enni való... Lehet, hogy ezért gondolom, hogy jobb volt, mert ez a mai, ez pusztulatos. Semmink se nincs, élünk, ahogy lehet. Én ilyen kutyákat csinállok, egy erdélyi asszony mutatta, hogyan lehet csinálni, hát csinálom. A MÁV Kórházba járok el kilincselni, hogy takarítani vegyenek fel, de nem vesznek fel, hiába könyörgök. Sehol se kellek, a gyerekek meg ennének. Nagyon nehéz az élet. A kényszer meg nagyúr, ha nincs 20 milliárdod, mint annak a bankosnak, akiről a tv beszél, de csóró

börtönbe fog kerülni, hát ettől mentsem meg engem az Isten! Dehogy kéne ilyen áron ennyi szörnyű lövé! Az az erdélyi asszony azt mondja, hogy Romániába rosszabb az élet, mint itt. Amúgy a kisebbik bátyám élettársa, csak a fene se tudja kimondani azt a fura nevét, Florietta vagy... Nem tudom megjegyezni... Hát, ő sok szörnyűséget mesél, ami odakint van, de ami itt van azt is elég elviselni nekünk. Ma egy kutyát sem vettek meg, látod. Hát így megy az életem, mi van ezen újság bavaló? Csak a szégyen a csóróság miatt... Mit tegyek? Lopjak kenyeret? Nem tudom, mit adok ma a gyerekek szájába, hát ezt írad meg! De te se tudod, azt látom én, milyen, ha éhes a gyerek, hiába vagy cigány, mint én. Mostan én nem akartalak megbántani, csak hát látod egy kutyát se vettek, rám jött az ideg, nem tudom mitévő legyek... Vegyél már egy kutyát, csak 200 forint... Ebből se tudok annyi kenyeret venni, hogy elég legyen, de legalább valami, a Márjácská meg majd megsegít holnap is...

Speciális segítségnyújtás

Az 1993. évi szociális törvény alapellátási feladatként határozza meg a fogyatékkal élő állampolgárok segítségét végző Támogató Szolgálat működését. Ózdon a szolgálat pályázati modellkísérletként jött létre 2002. októberében, s a munkatársak már harmadik éve végzik eredményesen tevékenységüket az önkormányzati fenntartású Területi Szociális Gondozási Központ keretén belül. A speciális segítségnyújtás során a segítők biztosítják a fogyatékkal élő személyek önálló életvitelének megkönnyítését, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérhetőségével. Az Öreg-ek-Fiatalok házában található irodájukat pedig információs tanácsért, ügyintézés-sel járó jogi problémákkal keresik fel az ügyfelek. 2005. nyarán kezdte meg munkáját a személyi szállító szolgálat, amelynek célja, hogy segítsék a fogyatékkal élő ózdi embereket az egészségügyi, szociális, kulturális és egyéb szolgáltatások igénybevételeiben. A szolgáltatással hozzá kívánnak járulni ahhoz, hogy a fogyatékos személyek hatékonyabban tudják képviselni saját érdekeiket. A Támogató Szolgálat fontosnak tartja a fogyatékkal élő személyek segítségét abban, hogy a társadalmi életbe aktívan bekapcsolódjanak, valamint kiemelt feladatnak tekintik a társadalmi esélyegyenlőség növelését.

Józsa Zoltán

EMBERTELENSÉG

Nem a helyszín a lényeges, hanem a tett! A panelépület lépcsőházának földszintjén az egyik helyiségben sérült fiatalok tevékenykednek, szőnyegek készítésével foglalkoznak. A mindennapok velejárója lett, hogy ez a kis közösség értékteremtő munkát végez a lakótelepi környezetben.

Több héten át volt alkalmam látni, megfigyelni őket, amikor a pihenő idejüket töltötték az épület mellett. Ismerősként köszöntek az embereknek, a fiúk lekezeltek a férfiakkal, kölcsönössé vált egymás elfogadása.

Az egyik délután döbbsen olvastuk a bejárati ajtajukra elhelyezett táblát: „Zárongálás miatt a rendőrségi feljelentés folyamatban van!”

Gyufaszálakat tömtek az ajtó zárjába, így az érintettek nem tudtak bemenni a helyiségbe a munká-

jukat végezni. Tréfa ez? Ártatlan „csínytevés”? Az elkövető(k) nem gondolt(ak) semmire! Filmszakadás történt... egy szellemi K.O.! Emberi méltóság, empátia, együttérzés... Ezek csak leírt szavak? Nincs valós tartalmuk? Pedig kellene, hogy legyen, hiszen az érintett fiataloknak nem csak a lelki nyugalmát sértették meg, hanem az emberi méltóságát is.

Érdemes lenne ezen elgondolkodni! A napokban régi ismerősöm telefonált, hogy az ominózus eset ismét megismétlődött. Gyufaszálakkal...

A zár kicserése több mint 3000 forint kiadást jelent, de a lelki hatásokról sem kell elfelejtkezni. Nem a helyszín a lényeges, hanem a tett!

Józsa Zoltán

Évfordulók – események

1980. szeptember 6-án – huszonöt évvel ezelőtt – Castelgandolfóban, az Albanói-tó partján fekvő pápai nyaralóban a nemrég elhunyt **II. János Pál** pápa

II. János Pál pápa

elé járult egy kóbor cigányokból álló küldöttség, amely a romák nehéz helyzetére kívánta emlékeztetni, s áldását kérte. A katolikus egyházfő figyelmesen meghallgatta őket, majd egyebek mellett ezt válaszolta nekik s tágabb környezetüknek: „A cigányok, kisebbségként, keserves körülmények között élnek egy-egy társadalomban, ám mindenütt keresik a lehetőséget arra, hogy a maguk jellegzetességeit, hagyományaikat megőrizzék. Amikor barátsággal fogadjuk és megbecsüljük őket, ezzel az emberi jogokat tartjuk tiszteletben.”

Kétségtelen, hogy **Szent Péter** trónján nem ült még olyan személy, aki annyi mindent tett és igyekezett megtenni a világ legtöbb országában honos – a római katolikus egyház által hivatalosan tizennyolcmillióra becsült – roma népességért.

Voltak elődei, akik nem vizsgáztak jelesre sem emberségből, sem könyörületből, sem a felebaráti szeretetből, ha a cigányságról volt szó. A 16–17. században, amikor több

országban is törvényen kívül helyezték, életre-halálra üldözték a cigányokat nem emelték föl a szavukat, sőt volt idő, amikor ők is maguk az üldözök oldalára állva, kitiltották a pápai államokból a romákat. Amennyiben a legújabb kor eseményeit szemléljük, keserűen kell megállapítani, hogy a romák kiirtásával (is) fenyegető eszmék világra törése évtizedében, majd az aljas szándékok beteljesítésének kezdetét hozó években is szinte néma volt a Vatikán. **XII. Pius**ról és egyháza legjelesebb tagjairól ma már tudjuk, hogy titokban

XII. Pius pápa

számos zsidót megmentettek, üldözöttek megmentését szorgalmazták, de a pápa a maga idején a nagy nyilvánosság előtt nem ítélt el semmiféle cselekményt, amit a zsidók és cigányok ellen elkövettek. A tettesek és cinkosaik – a tízparancsolat több tételén is keresztül gázolva – a fasismus uralomra jutásától annak bukásáig, mindvégig az igaz keresztény pózban láthatták és láttathatták magukat. Igaz, a halála évében, 1958-ban ugyanez a XII. Pius alapította meg az olaszországi cigányok életét és hitéletét is segítő Opera Assistenza Spirituale Nomadi in Italia elnevezésű katolikus szervezetet.

A következő pápa, **XXIII. János**, éppen az eltékozolt évtizedek láttán határozott úgy, hogy meg kell újítani az egyház életét és tanításait, újra meg kell határozni az egyház küldetését. Megválasztásától még nem telt el az első esztendő sem, amikor 1959. január 8-án először bejelentette hogy mindezek érdekében – az egyháztörténet huszonegyedik egyetemes tanácskozását – egy új zsinatot kíván egybehívni. A II. Vatikáni zsinatot 1962. október 11-én nyitották meg ünnepélyesen. 1965. december 8-ai befejezése már az 1963-ban pápává választott **VI. Pál** pápa nevéhez fűződik. A négy

VI. Pál pápa

esztendő alatt elfogadott tizenhat dokumentum egyikeben VI. Pál hivatalosan is kinyilvánította, hogy az egyházi evangelizáció a cigányokra is kiterjesztendő feladatot.

Személyes példamutásával azonnal nyomatékot is adott a kihirdetett elveknek. Éppen negyven évvel ezelőtt, 1965. szeptember 27-én – a pápák közül elsőként – látogatást tett egy cigánytáborban. A Róma melletti, az örök várostól mintegy harminc kilométerre fekvő Pomezia-ban élő romákat, s a kontinens minden részéről odasereglett cigány zarándokokat kereste fel a zsinaton résztvevő néhány főpap társaságában. Miután egyházi szertartás keretében,

megkoronázott – mint a cigányok királynőjét – egy, a karjában a kis Jézust tartó Szűzanya-szobrot, beszédében hangsúlyozta: a cigányság nem a vallás peremvidékén, hanem az egyház szívének középpontjában áll.

André Barthelemy a „Cigányország útjain” című könyvében így emlékezik az eseményre: „VI. Pál látogatásán kívül, aki velünk ünnepelte hetvennyolcadik születésnapját, két esemény tette nevezetessé ezt a szeptember 27-ét: ezen a napon vettem át **Fleury atyától** a nemzeti lelkési tisztet, amelyet hat éven át töltöttem be, és ezen a napon koronázta meg a pápa a cigányok Nagyszöke. Förtelmes idő volt. Tocsogtunk a sárban. A pápát olyan sok kardinális és izmos testőr vette körül, hogy a cigányok csak messziről látták fehér reverendáját. E látogatásnak azonban nemzetközi visszhangja lett. Később, amikor latin-amerikai püspököket látogattam meg, éreztem jó hatását. Felkeltette érdeklődésüket a cigányok iránt, és ez megkönnyítette a dolgom... A szobor csak szimbólum, a cigányok Nagyszöke címe viszont mély értelműnek tűnik. Az Istenanya különös figyelmét jelenti egy olyan embercsoport számára, amely megérdemli, hogy tisztelettel beszéljenek róla. Máriával legalább igazi királynője van a cigányoknak! Az egész egyháznak el kell ismernie e kis, szétszórta nép méltóságát, annál is inkább, mert mindig megvetették, félreállították.

Azután meg Nagyszöke élők személye, aki érzi gyermeki hódolatukat. Biztosan nincs ellené-

re, hogy címei mellé még a Cigányok Királynőjét is odateszik. Úgy hiszem, ha kell, ő tud néhány fortéllyal szolgálni a cigányságnak, amelyek senkinek nem ártanak, de jól megoldják a különféle helyzeteket...”

Kedves gesztusként a pápa a zarándoklatban résztvevő roma csoportoknak országonként egy-egy meszterhegedűt ajándékozott, amelyeken Európa szerte azóta is cigányvirtuóznak játszanak.

A pápai nevében XXIII. János és VI. Pál nevét ötvöző, de a hasonlóan cselekvő (a méltóságában váratlan halála miatt alig több mint egy hónapig tevékenykedő) közvetlen elődjének is emléket állító II. János Pál a cigányokkal kapcsolatban VI. Pál nyomdokán haladt. Ő is számtalanszor fogadott különböző cigány küldöttségeket, ám ennél komolyabb gesztusokat is tett.

Elsőként 1978 karácsonyán, majd akkortól minden húsvét és karácsony alkalmával a Róma városának és a világnak szóló, úgynevezett „urbi et orbi” áldását a világ különböző nyelveit a cigánnyal is kibővítve mondta el.

1979-ben személyesen is megjelent Auschwitzban, hogy a haláltáborban emlékezzen, s mintegy bocsánatot kérjen az emberiség és a kereszténység nevében. „Egy egész nép tervszerű kiirtásának kísérlete súlyos árnyként nehezedik Európára és az egész világra; olyan bűntény, amely örökre beszennyezte az emberiség történetét” – mondta feledhetetlen beszédében. A láger felszabadításának hatvanadik évfordulójára idén – már a halállal tusakodva – csak

levelet küldött, abban azonban külön kiemelte a fasizmus cigány áldozatainak mártíromságát.

1988-ban a strasbourgi zsidó közösség vezetői előtt mondott beszédében súlyos szavakkal illette a származási megkülönböztetés és hátrány okozás politikáját: „Önökkel együtt ismételtén a leghatározottabban elítéljük a rasszizmust és az antiszemitizmust, amely ellentétes a kereszténység alapelveivel”. Egy – **Cassidy bíboros** elnöklete alatt működő – bizottsággal 1988 márciusára kidolgoztatta az egyházi állásfoglalást a II. világháborús népirtásokról. Ebből is érdemes idézni. „A katolikus Egyház... elutasít a népek vagy embercsoportok ellen irányuló mindenfajta üldözést, bárhol és bármikor legyen is az. A leghatározottabban elutasítja a népirtás bármely formáját és az azt előidéző rasszista ideológiákat. Visszatekintve évszázadunkra mélységes fájdalommal tölt el bennünket az egész népcsoportokat és nemzeteket elborító erőszak. Külön is megemlékezünk az örmények lemészárlásáról, az 1930-as évek megszámlálhatatlan ukrainai áldozatairól, s a cigányok tömeges kiirtásáról, amely szintén rasszista ideológia következménye volt...”

II. János Pál az 1991-ben kelt „Centesimus annus”-ban is megerősítette: „Még a társadalom testét alkotó többség sem teheti meg, hogy a kisebbség ellen forduljon, azt marginalizálja, elnyomja, kizsákmányolja vagy megkísérelje megsemmisítését.”

1993. április 7-én levelet küldött a haláltábor helyén

összegyűlt, az elsőként érkezett roma lágerlakókra emlékező cigányokhoz. Ő volt az első pápa, aki a cigány holocaust tényéről írt.

1997. május 4-én II. János Pál pápa a boldogok sorába (a szentek előcsarnokába) iktatta a spanyolországi születésű **Ceferino Giménez Malla** roma vértanút, aki az „El Pelé” névre hallgatott s békeidőben lókereskedésből élt. Boldog Ceferino példamutató életével s a spanyol polgárháború során hite védelme közben lelt halálával – idézzük a hivatalos indoklást – „hozzájárult ahhoz, hogy nagyobb megértés jöjjön létre a keresztények között, akik bár különféle fajkhoz tartoznak, mindnyájan testvérek Krisztusban.”

Újabb felejthetetlen jelkép, jelképnél több is: üzenet! 1999. április 2-án a pápa vatikáni húsvéti keresztútján csak az első és utolsó stációnál vitte személyesen, a többenél mások vihették a keresztet. Krisztus szenvedésében osztozva egy cigány család is közöttük lehetett.

II. János Pál 2000. március 12-én a cigányságtól is bocsánatot kért az ellenük elkövetett bűnökért.

A magyarországi romák számára kétség kívül – bár több alkalommal is mehetek Magyarországról cigány csoportok a pápához – legemlékezetesebb a Keresztes püspök úr és az OCÖ által szervezett 2003. decemberi zarándoklat, amelyen az agg egyházfő a Vatikán VI. Pál-termében, szokásos általános kihallgatásán apostoli áldását adta a magyarországi cigányságra. A pápa megáldotta azt magukkal vitt másfél méteres fakeresztet

is, amely azóta Csatkán, a legnagyobb hazai roma búcsújáráshelyen áll. Felirata: „Szuntona Dévla, zsutin e romen!” (Szentséges Isten, segítsd a romákat!).

II. János Pál halála után mindenkori utódaira, s egyházára maradt a romákkal való törődés, a cigányokkal kapcsolatos felelősség, segítségük és megvédésük keresztényi parancsa. Szép emléknél jóval több az is, amit öt évvel ezelőtt – lám, még egy évforduló! – mondt.

Homíliájában a 2000. évi nagyböjt első vasárnapjának szentmiséjén az előimádkozó: „Könyörögjünk, hogy Jézust, a mi Urunkat és Békénket szemlélve a keresztények bánkodni tudjanak azon szavaik és tetteik miatt, melyeket olykor a gőg, a gyűlölet, az uralkodási vágy, a más vallásúak, a gyengébb társadalmi csoportok, például emigránsok és cigányok iránti ellenségeskedés vezérelt!” – felszólítása után ekként folytatta az imát: „Istenünk, aki a világ Ura és minden ember Atyja vagy, Fiad által arra tanítottál, hogy szeressük az ellenséget, tegyünk jót a bennünket gyűlölőkkel és imádkozunk üldözőinkért. Sokszor azonban a keresztények megtagadták az evangéliumot és az erő logikáját követve, megsértették a népek és csoportok jogait azáltal, hogy lebecsülték kultúrájukat és vallási hagyományait. Légy türelmes és irgalmas irántunk, és bocsáss meg nekünk. Krisztus, a mi Urunk által!”

Neki, egészen biztos, hogy már régen megbocsátott

– Hegedűs Sándor –

Kerecsendi Roma Integrációs Modellprogram

Az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium által meghirdetett kétfordulós roma integrációs modellprogram pályázaton Kerecsend Község Önkormányzata 79.715.386 forint összegű támogatást nyert el.

A projekt célja, hogy javítsa a községben telepszerű lakókörnyezetben élő, javarészt roma lakosság életkörülményeit, az infrastrukturális feltételeket a falu általános színvonalára emelje, valamint a foglalkoztatási, szociális és egyéb humán ellátások fejlesztésével elősegítse a romák integrációját. Fontos elvárás, hogy az elért eredmények fenntarthatók, a program tartalmi elemei és módszertani megoldásai pedig más, hasonló feltételrendszerű települések számára adaptálhatók legyenek.

A program e célokat úgy kívánja megvalósítani, hogy mind a helyi többségi társadalom, mind pedig a roma kisebbség számára nyilvánvalóvá váljon: a megvalósuló fejlesztések az egész közösség érdekeit szolgálják, a program sikere pedig alapvetően attól függ, képes-e a helyi közösség együtt gondolkodni és együtt cselekedni.

A projektben megvalósuló tevékenységek részben lakhatási, részben pedig szociális integrációs célokat szolgálnak.

A lakhatási integráció területén az integrált lakókörnyezetbe történő mobilizáció, a lakókörnyezet rehabilitációja és felújítása kap fő hangsúlyt.

Az integrált lakókörnyezetbe történő mobilizáció kapcsán kétféle lakáshoz jutási program biztosítja a telepeken élő fiatal családok első, önálló otthonhoz jutását, oly módon, hogy az Önkormányzat a falu integrált területén megvásárol, és felújít nem lakott lakóházakat, és azokat kedvezményesen bérbe adja 3–5 évre a sikeresen pályázó fiatal házaspár számára.

A bérlok előtakarékoság révén teremtik meg a bérleti időszak végére a saját tulajdonú lakás felépítésének vagy megvásárlásának feltételeit. A saját tulajdonú ingatlanba lépők helyére új családok kerülnek – ez biztosítja a program továbbélését.

A lakókörnyezet rehabilitációját segítő intézkedések között az Önkormányzat 18 életveszélyes ház felújításával hárítja el a veszélyhelyzetet. A lakókörnyezet tervezett felújítása során út- és járda felújításra, gáz gerincvezeték kiépítésére, közutak és környékük rendbetételére, közterek parkosítására, árkok, átvezetők karbantartására és játszóter építésére kerül sor.

Az Önkormányzat a lakhatási integrációt segítő intézkedések megvalósítására több mint 68 millió forintot fordít. Ebből az összegből 60 milliót tesz ki az integrációs pályázati támogatás, mintegy 7,5 millió forint pedig más forrásból áramlik a programba.

A szociális integrációt segítő intézkedések között első helyen a foglalkoztatás megszervezése áll. E programrész fontosságát az indokolja, hogy Kerecsend a foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű települések közé tartozik, ahol a munkanélküliség az országos átlagot messze meghaladja. A foglalkoztatási programot az Önkormányzat a Heves Megyei Munkaügyi Központ segítségével kívánja megvalósítani. A foglalkoztatás keretein belül kerül sor az illegális személtelakó telepek felszámolására, a Laskó patak medrének tisztítására, az Önkormányzat tulajdonában lévő jelenleg nem művelt területeken erdősítésre, fásításra, közterületi munkákra, roma dajka, pedellus és udvaros alkalmazására az óvodában és iskolában, valamint programgondnok foglalkoztatására. A program foglalkoztatási területén 71 – többségében roma származású – ember érintett.

Számukra 4–12 hónap időtartamban biztosít foglalkoztatást az Önkormányzat.

Ugyancsak ehhez a területhez kapcsolódik a közoktatás helyi feltételrendszerét jelentős mértékben javító, Phare pályázati támogatással megvalósuló iskola felújítási program. A mintegy 65 millió forintos beruházás újabb lehetőséget biztosít helyi munkaerő alkalmazására.

A szociális integrációt segítő intézkedések között szerepelnek még a szociális segítségnyújtás és a közösségfejlesztés érdekében tervezett intézkedések.

E programrészek megvalósítása érdekében roma programgondnokot alkalmazunk, nyári napközit működtetünk és egy mikrobusz-vásárlását is tervezzük.

A programgondnok figyelemmel kíséri a program során létrehozott vagyon állagmegóvását, a felújítási és karbantartási munkálatokat. Feladatait a Cigány Kisebbségi Önkormányzat által javasolt roma utcafelelősökkel szoros együttműködésben látja el.

A nyári napközi ötletes időtartama alatt vonzó szabadidős tevékenységek várják a nagyszámú érdeklődő gyereksereget: ősi népi mesterségek, népi gyermekjátékok, játékos elméleti- és sportvetélkedők, gyalog- és kerékpártúrák, valamint Tisza túra és egy budapesti kirándulás. A foglalkozások minden nap ingyenes meleg ebéddel záródnak.

A mikrobusz-vásárlás célja, hogy az Önkormányzat megteremtse a gyermekek tanulmányi- és sportversenyekre, úszásoktatásra és táborozással összefüggő szállításának feltételeit. A jármű segítséget jelent majd a járó betegek szakrendelésre és szűrővizsgálatokra történő szállításában is.

A közösségfejlesztés területén belül valósul meg a közösségfejlesztéshez szükséges

helyiség kialakítása a Községi Ház tetőtérében. Ez ad majd otthont többek között a program támogatásával létrehozandó helyi média klubnak, mely a Kerecsendi Falutév és a Kerecsendi Újság tevékenységét szerkesztő, szervező csoportként működik. Ugyancsak ez lesz a színtere a helyi erőből létrehozott kis közösségeknek.

A program szociális intézkedéseket megvalósító részének költsége közel 118 millió forint, melyhez az ICSSZEM mintegy 12,5 millió forinttal járul hozzá, a fennmaradó összeg más forrásokból, illetve a programmal összekapcsolható más programokból tevődik össze.

Miért választotta az Önkormányzat a fenti tevékenységeket, az integrációt elősegítő eszközökként?

Azért, mert ezek iránt fogalmazódott meg igény a lakosság részéről, mert összhangban vannak az Önkormányzat fejlesztési elképzeléseivel és élvezik a CKÖ támogatását. E tevékenységek mentén képzelhető el széleskörű helyi társadalmi támogatottság, ezekhez rendelkezik az Önkormányzat a szükséges humán erőforrással, s ezekhez sikerült támogatásokat szerezni a konzorciumi és partneri együttműködésben.

A program megvalósítására rendelkezésre álló idő 12 hónap. Az előttünk álló egy év adja majd meg a választ arra a kérdésre, hogy képes-e a helyi többségi és kisebbség társadalom az együttműködésre, a program során elkerülhetetlen konfliktusok racionális kezelése, s arra, hogy milyen hatékonyan képes élni a falu közössége a jelentős pénzügyi támogatás nyújtotta nem mindennapi lehetőséggel.

**Kiss Sándor projektvezető
Suha József
programgondnok**

A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány közösen tanulmányi ösztöndíj pályázatot hirdet roma tanulók/hallgatók részére tanulmányi sikerességük előmozdításának támogatására

Az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium és A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány közösen tanulmányi ösztöndíj pályázatot hirdetnek a 2005/2006. tanév I. félévére az alap-, közép- és felsőfokú tanulmányokat folytató roma tanulók részére tanulmányi sikerességük előmozdítása céljából.

A tanulmányi ösztöndíj pályázat alprogramjai:

1. Általános iskolai tanulók ösztöndíja;
2. Középfokú oktatásban tanuló nappali, levelező, esti tagozatos és távoktatásban tanuló ösztöndíja;
3. Czinka Panna ösztöndíj;
4. Felsőfokú oktatásban tanuló nappali, levelező, esti tagozatos és távoktatásban tanuló hallgatók ösztöndíja;
5. Külföldi tudományos, művészeti felsőfokú intézményekben tanulmányokat folytató hallgatók ösztöndíja;
6. Külföldi rövid kurzusokon, tanulmányutakon és nemzetközi versenyeken résztvevő hallgatók ösztöndíja.

Egy tanuló/hallgató csak **egy** alprogramra nyújthatja be a pályázatát!

Az egyes alprogramokra vonatkozó pályázati feltételek és tudnivalók az alprogramokról szóló mellékletekben találhatók meg.

A) A rendelkezésre álló keretösszeg

Az 1–6. alprogram pályázói között összesen 550.000.000 Ft-ot, azaz ötszázötven millió forint osztható szét, úgy, hogy az 5–6. alprogramokra összesen 10 M Ft kerül szétosztásra.

B) Pályázatot nyújthatnak be

az egyes alprogramok felhívásaiban részletesen meghatározott feltételeknek megfelelő tanulók/hallgatók.

Nem részesülhet ösztöndíjban az a tanuló/hallgató, aki az Oktatási Minisztérium által kiírt **Útravaló** ösztöndíj program keretén belül a 2005/2006-os tanévben támogatást kap.

C) A tanulmányi ösztöndíj pályázaton igényelhető támogatás formája és összege

A pályázaton a pályázati feltételeknek megfelelő tanulók/hallgatók részesülhetnek az egyes alprogramokra vonatkozó mellékletekben meghatározott mértékű ösztöndíj támogatásban. A tanulmányi ösztöndíj támogatás egy összegben kerül folyósításra a J. pontban leírtaknak megfelelően.

D) A tanulmányi ösztöndíj pályázat benyújtásának módja, helye és határideje

A pályázat magyar nyelven, kizárólag a pályázat kiírója által kiadott, az adott pályázati kategóriának megfelelő **RÖ/2005** jelzésű pályázati adatlapon nyújtható be. Az adatlap sem tartalmában, sem alakjában nem változtatható meg. A pályáza-

ti dokumentációt a pályázati felhívásban közölteknek megfelelően hiánytalanul, azaz a pályázati formanyomtatvány minden kérdésére választ adva és az egyéb – a pályázati felhívásban és az adatlapban előírt – mellékletek becsatolásával kell benyújtani.

A pályázat beadási határideje:

**1–4. alprogram esetében:
2005. október 28.**

**5–6. alprogram esetében:
2005. december 16.**

Fontos! Az elbíráláskor a postai bélyegző dátumát vesszük figyelembe, a határidőn túl postára adott pályázat érvénytelen!

A pályázatot egy eredeti példányban, zárt borítékban A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány részére ajánlott küldeményként kérjük eljuttatni, vagy legkésőbb a beadási határidő utolsó napján 14.00 óráig személyesen leadni.

Kérjük, a borítékra írják rá: „ÖSZTÖNDÍJ PÁLYÁZAT”

Határidőben benyújtottnak minősül az a pályázat, amelyet legkésőbb a határidő utolsó napján postára adtak vagy A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány telephelyén személyesen 14.00 óráig benyújtottak. Faxon, informatikai hálózaton keresztül nem fogadunk pályázatot. Kétség esetén a pályázónak kell bizonyítania, hogy a pályázatot határidőben személyesen benyújtotta, illetve postára adta.

Postacím:

A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány
1387 Budapest 62, Pf. 25.

Személyesen:

A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány
V. ker., Budapest, Október 6. u. 17.

A pályázattal kapcsolatos valamennyi dokumentum letölthető a

**www.icsszem.hu, www.romaweb.hu
<http://web.tonline.hu/mnekk> honlapokról.**

A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány kérés esetén megcímzett és felbélyegzett válaszboríték ellenében postai úton is eljuttatja a pályázati dokumentumokat az igénylőknek. A pályázattal kapcsolatos további információk 2005. szeptember 20-ától: 266-6347; 06-20/975-3729.

E) Pályázati díj

Jelen pályázat esetében pályázati díj nincs.

F) A tanulmányi ösztöndíj pályázat érvényességének vizsgálata

A benyújtott pályázatokat A Magyarországi

Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány, mint a pályázat kezelője iktatja és nyilvántartásba veszi. Ezután kerül sor a beérkezett pályázatok formai vizsgálatára.

A pályázat érvénytelen az alábbi esetekben:

1. A pályázatot határidőn túl nyújtották be;
2. A pályázati adatlapot hiányosan töltötték ki;
3. Nincs valamennyi szükséges melléklet a pályázati kiírásnak megfelelő módon csatolva;
4. Egy pályázó egy időben több pályázatot nyújtott be (egy pályázó csak egy pályázatot nyújthat be);
5. A pályázatot nem a megfelelő pályázati adatlapon nyújtották be;
6. A pályázó tanulmányi átlaga nem éri el a pályázatban kiírt követelményi szintet.

Hiánypótlásra nincs lehetőség!

G) A pályázat elbírálásának eljárási rendje

A pályázat kezelője a beérkezett érvényes pályázatokat döntés-előkészítés céljából eljuttatja az erre illetékes bizottságnak. A bizottság tagjait az ifjúsági, családügyi, szociális és esélyegyenlőségi miniszter javaslata alapján A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány kuratóriuma bízza meg.

H) Pályázati döntés

A pályázatokról a bizottsági javaslat alapján A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány kuratóriuma dönt. A döntés meghozatalára az 1–4. alprogramok esetében legkésőbb 2005. december 15-ig, az 5–6. alprogram esetében 2006. január 15-ig kerül sor. **A pályázati döntéssel szemben jogorvoslatnak helye nincs!**

I) A pályázók döntést követő kiértékelése

A kuratórium döntéséről a pályázatkezelő a pályázókat a döntést követő 15 napon belül postai úton értesíti.

J) Az ösztöndíj folyósítása és a pályázat lezárása

Az ösztöndíjat elnyert tanulók részére a támogatás folyósítására egy összegben kerül sor az egyes alprogramokra vonatkozó részletes pályázati felhívásban leírtaknak megfelelően. **A megítélt ösztöndíj támogatás kifizetésének határideje 2006. március 31.**

K) Egyéb feltételek, tudnivalók

Az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium és A Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány fenntartja a jogot az egyéni személyes beszelgetésre, adategyeztetésre, ideértve az önéletrajzban kifejezetteket is.

Kérjük, hogy a pályázati adatokban bekövetkezett esetleges változásokat (név-, lakcímváltozás) a gyors és pontos ügyintézés érdekében szíveskedjenek A Magyarországi Nemzeti és

Etnikai Kisebbségekért Közalapítványnak azonnal írásban jelezni.

Az egyes alprogramokra vonatkozó pályázati feltételek és tudnivalók jelen pályázati felhívás elválaszthatatlan részei.

A kiírók az időpontok módosítására fenntartják a jogot. Az esetleges változásokat a fentebb megnevezett honlapokon a kiírók közlik.

**Ifjúsági, Családügyi,
Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium
A Magyarországi Nemzeti
és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány**

1. ALPROGRAM:

Általános iskolai tanulók ösztöndíja

1. Az alprogram célja

A továbbtanulást megalapozó általános iskolai tanulmányok folytatása és befejezésének elősegítése.

2. Pályázatot nyújthatnak be:

- az általános iskolák nappali tagozatos 5., 6., 7., 8. osztályos,
- a hat évfolyamos gimnáziumok 1., 2. osztályos,
- valamint a nyolc évfolyamos gimnáziumok 1., 2., 3. és 4. osztályos roma tanulói,

akik a 2004/2005-ös tanév II. félévében legalább **3,5-ös tanulmányi eredményt** értek el.

Az átlag számításába nem számít bele a magatartás és szorgalom osztályzat.

Az ösztöndíj elnyerésére csak az a tanuló pályázhat, aki elégtelen osztályzat nélkül zárta a 2004/2005-ös tanévet. Javítóvizsgát nem fogadunk el!

Felhívjuk azon oktatási intézmények figyelmét, ahol szöveges értékelés szerepel a bizonyítványban, szíveskedjenek a tanulók eredményét érdemjegyre átszámítani és az erről szóló igazolást csatolni a pályázathoz.

6. A tanulmányi ösztöndíj összege

- 3,5–3,99 tanulmányi átlagig havonta 3.000 Ft, a félévre összesen: 15.000 Ft,
- 4,0–4,49 tanulmányi átlagig havonta 4.000 Ft, a félévre összesen: 20.000 Ft,
- Czinka Panna ösztöndíj: 4,5–5,0 tanulmányi átlaggal havonta 6.000.-Ft, a félévre összesen: 30.000.-Ft

10. A benyújtott pályázatnak tartalmaznia kell egy példányban:

- a kategóriának megfelelő, kitöltött RÖ/2005 jelzésű adatlapot eredeti aláírással ellátva;
- a 2004/2005-ös tanév végén kapott bizonyítvány másolatának iskola által hitelesített eredeti példányát (az aláírás és a bélyegző nem lehet fénymásolat);
- a helyi roma kisebbségi önkormányzat – ennek hiányában helyi, megyei vagy országos roma civil szervezet – ajánlását a RÖ/2005 jelzéssel ellátott adatlap 2. oldalán, mely tartalmazza a roma tanulók részére kiírt tanulmányi ösztöndíj pályázat keretében való támogatás indoklását.

A pályázati felhívásban meghatározottakon kívül semmilyen más ajánlást nem fogadunk

el. Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy kizárólag a megfelelő pályázati adatlapon szereplő, alaki és tartalmi követelményeknek maradéktalanul megfelelő ajánlást fogadunk el!

14. Az elnyert ösztöndíj folyósításának feltétele a 2006. februárjánál nem régebbi keltezésű tanulói jogviszonyról szóló eredeti igazolás. Ennek beadási határideje: 2006. február 17. Az elnyert ösztöndíj folyósítására 2006. március 31-ig kerül sor.

2. ALPROGRAM:

Középfokú oktatásban tanuló nappali, levelező, esti tagozatos és távoktatásban tanulók ösztöndíja

1. Az alprogram célja

Elősegíteni a szakmához jutást, a továbbtanulást megalapozó középszintű iskolai tanulmányok folytatását és befejezését.

2. Pályázatot nyújthatnak be azok a

- gimnázium és érettségit adó szakközépiskola nappali tagozatán tanulmányokat folytató tanulók,
- gimnázium vagy érettségit adó szakközépiskola utolsó négy évfolyamának esti vagy levelező oktatási formájában tanulók,
- szakmunkásképző iskolában, szakiskolában tanuló, illetve technikusképzésben vagy iskolarendszeren belüli felsőfokú szakképesítést nyújtó képzésben nappali oktatási formában részt vevők,
- szakmunkásképző iskolában, szakiskolában tanuló, illetve technikusképzésben vagy iskolarendszeren belüli, felsőfokú szakképesítést nyújtó képzésben esti, levelező oktatási formában résztvevő roma tanulók,

akik az érettségi vizsgán, illetve a legutolsó befejezett tanév végén (ha még nem érettségiztek) legalább **3,0 tanulmányi eredményt** értek el. Az átlag számításába nem számít bele a magatartás és szorgalom osztályzat.

Az ösztöndíj elnyerésére csak az a tanuló pályázhat, aki elégtelen osztályzat nélkül zárta az előző tanévet. Javítóvizsgát nem fogadunk el!

Felhívjuk azon oktatási intézmények figyelmét, ahol szöveges értékelés szerepel a bizonyítványban, szíveskedjenek a tanulók eredményét érdemjegyre átszámítani és az erről szóló igazolást csatolni a pályázathoz.

3. A tanulmányi ösztöndíj összege

- 3,0–3,99 tanulmányi átlag között havonta 5.000 Ft, a félévre összesen: 25.000 Ft,
- Czinka Panna ösztöndíj: 4,0–5,0 tanulmányi átlag között havonta: 8.000 Ft, a félévre összesen: 40.000 Ft.**

4. A benyújtott pályázatnak tartalmaznia kell egy példányban:

- a kategóriának megfelelő, kitöltött RÖ/2005 jelzésű adatlapot eredeti aláírással ellátva;
- a 2004/2005-ös, illetve a tanuló által legutoljára befejezett tanév végén kapott bizonyítvány másolatának iskola által hitelesített eredeti példányát (az aláírás és a bélyegző nem lehet fénymásolat);

- az érettségizett továbbtanulóktól (technikusképzés, felsőfokú szakképzés esetén) az érettségi bizonyítvány másolatának iskola által hitelesített eredeti példányát,
- önéletrajz eredeti példányát, melyben a pályázó indokolja a roma tanulók részére kiírt pályázaton való részvételét, továbbá jelezheti a roma közösségért végzett munkáját és az erre irányuló további terveit;
- a helyi roma kisebbségi önkormányzat – ennek hiányában helyi, megyei vagy országos roma civil szervezet – ajánlását a RÖ/2005 jelzéssel ellátott adatlap 2. oldalán, mely tartalmazza a roma tanulók részére kiírt tanulmányi ösztöndíj pályázat keretében való támogatás indoklását.

A pályázati felhívásban meghatározottakon kívül semmilyen más ajánlást nem fogadunk el. Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy kizárólag a megfelelő pályázati adatlapon szereplő, alaki és tartalmi követelményeknek maradéktalanul megfelelő ajánlást fogadunk el!

5. Az ösztöndíj folyósításának feltétele a 2006. februárjánál nem régebbi keltezésű tanulói jogviszonyról szóló eredeti igazolás. Ennek beadási határideje: 2006. február 17. Az elnyert ösztöndíj folyósítására 2006. március 31-ig kerül sor.

3. ALPROGRAM:

Czinka Panna ösztöndíj

A Czinka Panna ösztöndíj támogatás részletei megtalálhatóak az 1. (Általános iskolai tanulók ösztöndíja) és a 2. (Középfokú oktatásban tanuló nappali, levelező, esti tagozatos és távoktatásban tanulók ösztöndíja) alprogramokban.

Kérjük, pályázatát az adott alprogram adatlapján és az alprogram előírt pályázati feltételeinek megfelelően nyújtsa be, a RÖ/2005 jelzésű, az iskolai kategóriának megfelelő adatlapon.

4. ALPROGRAM:

Felsőfokú oktatásban tanuló nappali, levelező, esti tagozatos és távoktatásban tanuló hallgatók ösztöndíja

1. Az alprogram célja

A felsőfokú tanulmányok folytatásának és befejezésének, illetve a másoddiploma megszerzésének elősegítése.

2. Pályázatot nyújthatnak be:

„A” kategóriában: azon roma hallgatók, akik valamely főiskolán vagy egyetemen az első diploma megszerzéséért nappali tagozaton folytatják tanulmányaikat, és a képzés végén főiskolai vagy egyetemi diplomát kapnak.

„B” kategóriában: azon roma hallgatók, akik valamely főiskolán vagy egyetemen az első diploma megszerzéséért esti, levelező vagy távoktatási formában, vagy másoddiploma megszerzéséért nappali, esti, levelező vagy távoktatási formában tanulnak.

3. A tanulmányi ösztöndíj összege

- „A” kategória esetében:
havonta 13.000 Ft, a félévre összesen 65.000 Ft;
- „B” kategória esetében:
havonta 10.000 Ft, a félévre összesen 50.000 Ft.

4. A benyújtott pályázatnak tartalmaznia kell egy példányban:

- a kategóriának megfelelő, kitöltött RÖ/2005 jelzésű adatlapot eredeti aláírással ellátva;
 - az utolsó befejezett szemeszter eredményeit tartalmazó, lezárt index másolatának tanintézet által hitelesített eredeti példányát (az aláírás és a bélyegző nem lehet fénymásolat);
- és/vagy
- a Tanulmányi Osztály eredeti igazolását arról, hogy a hallgató az adott szemeszter teljesítéséhez szükséges kredit pontszámot elérte;
 - akik a 2005/2006-os tanévben kezdik meg felsőfokú tanulmányaikat, azoknak a legmagasabb iskolai végzettségről szóló bizonyítvány (érettségi bizonyítvány v. diploma) másolatának tanintézet által hitelesített eredeti példányát (az aláírás és a bélyegző nem lehet fénymásolat);
 - a felsőoktatási intézmény 2005. októberi keltezésű igazolását arról, hogy a pályázó aktív hallgatói jogviszonnyal rendelkezik;
 - önéletrajz eredeti példányát, melyben indokolja a roma hallgatók részére kiírt pályázaton való részvételét, továbbá bemutatja a roma közösségért végzett munkáját és az erre irányuló további terveit;
 - a helyi roma kisebbségi önkormányzat – ennek hiányában helyi, megyei vagy országos roma civil szervezet – ajánlását a RÖ/2005 jelzéssel ellátott adatlap 2. oldalán, mely tartalmazza a roma tanulók részére kiírt tanulmányi ösztöndíj pályázat keretében való támogatás indokolását.

A pályázati felhívásban meghatározottakon kívül semmilyen más ajánlást nem fogadunk el. Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy kizárólag a megfelelő pályázati adatlapon szereplő, alaki és tartalmi követelményeknek maradéktalanul megfelelő ajánlást fogadunk el!

5. Az ösztöndíj folyósításának feltétele a 2005/2006-os tanév tavaszi szemeszterére történő beiratkozást bizonyító eredeti vagy hitelesített hallgatói jogviszony igazolás. Ennek beadási határideje: 2006. február 28. Az elnyert ösztöndíj folyósítására 2006. március 31-ig kerül sor.

5. ALPROGRAM:

Külföldi intézményekben felsőfokú tanulmányokat folytató (tudomány, művészet, média, stb. területén) hallgatók ösztöndíja

1. Az alprogram célja

Külföldi intézményekben felsőfokú tanulmányokat (tudomány, művészet, média, stb. területén) folytató hallgatók tanulmányainak támogatása.

Az 5–6. alprogramokra együttesen rendelkezésre álló keret: 10 millió forint.

Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy külföldi nyelvtanfolyam elvégzését nem áll módunkban támogatni!

2. Pályázatot nyújthatnak be a 35. életévüket be nem töltött roma egyetemi, főiskolai hallgatók.

3. A tanulmányi ösztöndíj összege a 2005/2006-os tanévben külföldi felsőfokú oktatási intézményekben folytatott tanulmányok támogatása esetén a félévre maximum 200.000 Ft, azaz kétszázezer forint.

4. A benyújtott pályázatnak tartalmaznia kell egy példányban:

- a kategóriának megfelelő, kitöltött RÖ/2005 jelzésű adatlapot eredeti aláírással ellátva;
- a fogadó intézménynek vagy szervezetnek a hallgató nevére szóló meghívó-, elfogadó levél másolatát példányát és ennek magyar nyelvű fordítását;
- az utolsó befejezett szemeszter eredményeit tartalmazó, lezárt index másolatának tanintézet által hitelesített eredeti példányát (az aláírás és a bélyegző nem lehet fénymásolat);
- azok a felsőfokú tanulmányokat folytató hallgatók, akik külföldi részképzésben vesznek részt, a hazai intézménynek a 2005/2006-os tanévről szóló hallgatói jogviszony igazolását (eredeti példány), egyetemi és főiskolai végzettséggel rendelkezők esetében a végzettséget igazoló diploma másolatát;
- akik 2005/2006-os tanévben kezdik meg a külföldi felsőfokú tanulmányaikat, az érettségi bizonyítvány másolatának iskola által hitelesített eredeti példányát (az aláírás és a bélyegző nem lehet fénymásolat) és a névre szóló felvételi értesítő másolatát;
- a helyi roma kisebbségi önkormányzat – ennek hiányában helyi, megyei vagy országos roma civil szervezet – ajánlását a RÖ/2005 jelzéssel ellátott adatlap 2. oldalán, mely tartalmazza a roma tanulók részére kiírt tanulmányi ösztöndíj pályázat keretében való támogatás indokolását.
- önéletrajz eredeti példányát, melyben indokolja a roma hallgatók részére kiírt pályázaton való részvételét, továbbá bemutatja a roma közösségért végzett munkáját és az erre irányuló további terveit.

A pályázati felhívásban meghatározottakon kívül semmilyen más ajánlást nem fogadunk el. Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy kizárólag a megfelelő pályázati adatlapon szereplő, alaki és tartalmi követelményeknek maradéktalanul megfelelő ajánlást fogadunk el!

5. A pályázatok támogatására egyedi elbírálás keretében kerül sor, a támogatási keretösszeg határáig. A támogatás kifizetésének feltétele, hogy a képzésben részt vett hallgató a külföldi oktatási intézmény által kiállított, magyar nyelvre fordított igazolást mutat be, amely bizonyítja a pályázott programban való részvételt. Ennek beadási határideje: 2006. február 28. Az elnyert ösztöndíj folyósítására 2006. március 31-ig kerül sor.

6. ALPROGRAM

Külföldi kurzusokon, tanulmányutakon és nemzetközi versenyeken részt vevő fiatalok ösztöndíja

1. Az alprogram célja

Külföldi kurzusokon, tanulmányutakon és nemzetközi versenyeken való részvétel támogatása.

Megpályázható támogatás: rövid időtartamú (minimum 1 hét) kurzusokon, tanulmányutakon illetve versenyeken való részvétel. A támogatást a 2005. szeptember 15. és 2006. január 31. közé eső programokra lehet pályázati úton igényelni.

Az 5–6. alprogramokra együttesen rendelkezésre álló keret: 10 millió forint.

Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy külföldi nyelvtanfolyam elvégzését nem áll módunkban támogatni!

2. Pályázatot nyújthatnak be a 35. életévüket be nem töltött roma fiatalok.

3. A tanulmányi ösztöndíj összege a rövid időtartamú kurzusokon, illetve versenyeken való részvétel esetén maximum 200.000 Ft, azaz kétszázezer forint.

4. A benyújtott pályázatnak tartalmaznia kell egy példányban:

- a kategóriának megfelelő, kitöltött RÖ/2005 jelzésű adatlapot eredeti aláírással ellátva;
- a fogadó külföldi intézménynek vagy szervezetnek a hallgató nevére szóló meghívó-, elfogadó levél másolatát példányát és ennek magyar nyelvű fordítását;
- egyetemi és főiskolai végzettséggel rendelkezők esetében a végzettséget igazoló diploma másolatát;
- a helyi roma kisebbségi önkormányzat – ennek hiányában helyi, megyei vagy országos roma civil szervezet – ajánlását a RÖ/2005 jelzéssel ellátott adatlap 2. oldalán, mely tartalmazza a roma tanulók részére kiírt tanulmányi ösztöndíj pályázat keretében való támogatás indokolását.
- önéletrajz eredeti példányát, melyben indokolja a kiírt pályázaton való részvételét, továbbá jelezheti a roma közösségért végzett munkáját és az erre irányuló további terveit.

A pályázati felhívásban meghatározottakon kívül semmilyen más ajánlást nem fogadunk el. Felhívjuk a pályázók figyelmét, hogy kizárólag csak a pályázati adatlapon szereplő, alaki és tartalmi követelményeknek maradéktalanul megfelelő ajánlást fogadunk el!

5. A pályázatok támogatására egyedi elbírálás keretében kerül sor, a támogatási keretösszeg határáig. A támogatás kifizetésének feltétele, hogy a kurzuson, tanulmányúton, nemzetközi versenyen részt vett hallgató a meghívó által kiállított igazolást mutat be, amely bizonyítja a pályázott programban való részvételt. Ennek benyújtási határideje: 2006. február 28. Az elnyert ösztöndíj folyósítására 2006. március 31-ig kerül sor.

A Tessedik Sámuel Alapítvány kiadásában jelent meg magyar és első ízben cigány (lovári) nyelven Az első képes Bibliám. A kötet a 125 legkedveltebb bibliai történetet tartalmazza *Kenneth N. Taylor* egyszerű szavaival átfoglalmozva. A történeteket *Richard és Frances Hook* szép rajzai illusztrálják, cigány nyelvre *Choli Daróczi József* fordította. A kiadók remélik, hogy a Képes Biblia hozzájárul ahhoz, hogy a cigány nyelvet minél több gyermek szépen megtanulja és használja, és ezáltal megtanulja a Biblia legszebb, legfontosabb történeteit is.

Sámson erős, nagyon erős ember volt. Nézd, milyen könnyedén szakította szét a köteleket! Egyszer pusztá kézzel ölt meg egy oroszlánt. Máskor lerombolt egy palotát, hogy megbüntesse Isten ellenségeit. Isten erőssé tette őt, hogy segíthessen az Ő népének.

Hogy hívják a férfit?

BÍRÁK KÖNYVE 15.

O Samson zuralo, zuralos zuralo manush sas. Dikh, sosko ushoros shingerdas le selle! Jehvar shushe vastesa mudardas ekhe leos. Kaverdata tele burdisardas ekh dyiz, anda kodi, krisi te shol pe le Devleske dushmanura. O del zuraloske shutas les, anda kodi, te zhutil pe le Devlesko nipo.

Sar bushol o mursh?

Judges 15.

A fehér köntöst viselő ember neve Jób. Jó ember volt, aki mindig azt próbálja tenni, amit Isten mond. Sátán ekkor arra kérte Istent, engedje, hogy Jóbbal borzasztó dolgok történjenek. Jób nagyon szomorú volt, de még mindig szerette Istent.

Mindig szerette Istent Jób?

JÓB KÖNYVE 1.

Kodo, kon ande o parno putinako si, kade bushol Job. Lasho manush sas, kon sa kodi kerel so o Del phenel. Atunchi o beng kodi manglas le Devlestar te mukhel te perenpe le Jobosa phare trabi. O Job zuralos nasul vojako kerdyilas, ba inke vi atunchi kamlas le Devles.

O Job sakattyivar kamlas le Devles?

Job 1.

A kék ruhás nő neve Naomi. Szomorú, mert a férje és a fiai meghaltak. Ruth segít Naomit megvigasztalni. Vele marad. Isten azt akarja, hogy mi is segítsünk másokon. Mi tehetsz, hogy segíts valakin?

Hogy hívják azt a nőt, aki segít Naominak?

RUTH KÖNYVE 1.

Le vuneti gadengi zhuvlyi si e Naomi. Brigakij, ke lako rom thaj lake shave mule. E Ruth zhutil la Naomijake te na brigil. Lasa ashel. O Del kodi kamel ke vi ame te zhutisaras pe kaverende. So shaj keres ke te shaj zhutis pe varekaste?

Sar bushol kodi zhuvlyi, savi zhutil la Naomijake?

Ruth 1

Sámuel csak kisfiú volt, de a szent sátorban lakott és segített Éli papnak. Az egyik éjszaka egy hangot hallott, amint az a nevét szólítja. Először azt hitte, hogy Éli hívja, de Isten hangja volt. Istennek egy üzenete volt Sámuel számára. Sámuel hallgatott Istenre és engedelmeskedett.

Ki szólította Sámuel?

SÁMUEL ELSŐ KÖNYVE 2.

O Samuel feri cino shavo sas, ba ande e svunto cerha beshlas, thaj zhutilas le rashajeske, kon Eli

busholas. Jek ratyi ekh glaso ashundas, sar kodo glaso lesko anav phenlas. Majanglal kodi gindyisardas ke o Eli akharel les, ba le Devlesko glaso sas. Le Devles ekh sirma sas so phendas le Samueloske. O Samuel kandelas le Devleski vorba, thaj zhalas Pala o Del.

Kon delas duma karing o Samuel?

1 Samuel 2

Miután Sámuel felnőtt, Isten népe királyt akart. Isten ennek nem örült. Tudta, hogy problémák lesznek. Ennek ellenére Sault választotta ki, hogy király legyen. Saul magas és délceg termetű volt. Sámuel így szólt a néphez: „Itt van az új királyotok. Engedelmeskedjete nekik.”

Ki lett a király?

SÁMUEL ELSŐ KÖNYVE 8.

Kana o Samuel opre barilas, le Devlesko nipo krajes mangelas. O del kadalake na loshalas. Zhanlas ke bare problemi kerdyona. Ba sa kade kerdas ke le Saulos alosardas avri kraj te avel. O Saul baro thaj pogano sas. O Samuel kade das duma karing o nipo: „Katkaj tumaro nyevo kraj. Kanden leski vorba.”

Kon kerdyilas krajeske?

1 Samuel 8

L. D. Horoszkóp

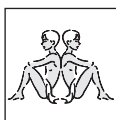
2005. október

KOS (III. 21.–IV. 20.) – Egy munkatársa nagyon megdobogtatja a szívét, de ez a vonzódás csak felszínes. Az életfilozófiájuk annyira különböző, hogy nem nagyon lenne harmonikus a kettőjük kapcsolata. Okosabban teszi, ha kihagyja az illetőt. Nyelvtudása miatt előnyökhöz jut ebben a hónapban.

BIKA (IV. 21.–V. 20.) – Egy közeli barátja össze akarja hozni valakivel. Az illető elég kellemes, de nem értené meg az Ön érzelmes természetét és azt, hogy milyen partnerre is vágyik igazán. Egy remek karrierlehetőség kerül a kezébe, csak egy baj van: nem sok esélye van arra, hogy kreativitását felhasználja.

IKREK (V. 21.–VI. 21.) – Most remek aspektusban van ahhoz, hogy elérje azt, amit akar anélkül, hogy feláldozná az emberi értékeit. Partnerének köszönhetően kapcsolatuk mélyebb válhat, mint amilyen eddig volt. De olyan mély, mint régen, már sosem lesz...

RÁK (VI. 22.–VII. 22.) – Az évnek ez a legjobb időszaka. Szen-

tesíti az előző döntéseket, de óvja az új befektetéseket is. Szinte bármilyen üzleti tevékenységbe belefoghat, nyeregséggel fog távozni. A szerelemben most nincs kamat...

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.) – Érzelmi okokból ne tegyen olyan lépéseket, melyek veszélyeztetik karrierjét. Ezentúl határozottan válassza szét magánéletét és munkáját. Nem fog sikerülni, de próbálkozzon!

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.) – Ez a hónap a szerelemé lehet, ha megpróbál kedvese kedvében járni, és képes meggyőzni arról, hogy ő a legfontosabb az életében, nem a munka, a barátok, a flörtök, az utazások... Ha ez nem sikerülne, akkor legalább próbáljon meg jobban együttműködni vele, mert a csapatmunka könnyebb, gyorsabb, mint az egyéni próbálkozások.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 23.) – Külföldi út előtt állhat, de elképzelhető, hogy egy gyermek miatt le kell mondania az utazásról. Hasonló problémája van, mint egyik rokonának. Beszélgeszenek! Sokat tanulhatnak a másik tapasztalataiból...

SKORPIÓ (X. 24.–XI. 22.) – Partnerre maga a tűz! Rendkívül hevesen mutatja ki az érzelmeit, és ez frissítő hatással van kapcsolatukra.

Üzlettársaival viszont nincs egy hullámhosszon, ezért fontolja meg a további együttműködést...

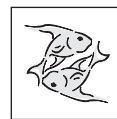
NYILAS (XI. 23.–XII. 21.) – Egyik új kollégája semmibe veszi Önt, átgázol önön saját sikere érdekében! Tanítsa fegyelemre bátran! Szerelme ajándékkal lepi meg...

BAK (XII. 22.–I. 20.) – Múltjából olyan képek, olyan emlékek merülnek fel, amiktől sokkal tisztábban fogja látni partnere furcsa húzásait, annak okait... Ön mindig megérzi, mikor kell abbahagyni valamit, akár üzleti, akár szerelmi életében, és úgy tud továbblépni, hogy nem érik veszteségek! Különös hónap elé néz, és nem csak misztikus álmiai miatt. Öröm éri!

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.) – Ez egy olyan hónap, amikor a sok rutinmunka elvégzése után teljesen kimerül, és nincs ereje komolyabb feladatokra. Pihenjen többet! De teste tartogat meglepetéseket, és rendkívüli élményben lesz része!

HALAK (II. 20.–III. 20.) – Tele van újító szándékú ötletekkel, de egyik-másik összezavarja azokat, akikkel megismerteti. Próbálja meg egyszerűbben eladni őket! Egy szomorú hír nagy változásokat fog előidézni életében. Ezt sajnos nem kerülheti ki... Legyen erős!

Az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány kiadásában megjelent alábbi kötetek szerkesztőségünk címén megrendelhetőek! (Szolnok, Pf.: 77 5001)

Szécsi Magda: *Fekete fények* 1300,- Ft

Farkas Kálmán: *Mosoly és párbeszéd* 500,- Ft

Farkas Kálmán: *Ember a viharban* 1500,- Ft

Bokszi és Tulpica: *Cigány népmesék* 1500,- Ft

ÚJ KÖTET: Farkas Kálmán: *Elsorvasztott mozgalom* 1600,- Ft

Kérem segítsenek!

Tisztelt Főszerkesztő Asszony!

Végső elkeseredésemben írok Önnek. 2001-ben kezdtem el a férjemmel együtt építkezni, amihez államilag támogatott hitelt vettünk igénybe és 3 gyermekünk után a szocpolt. A házat el kezdtük építeni és szépen is haladt, de 2003-ban a férjem elhagyott bennünket. A lakást nem tudtam befejezni, mert a pénz elfogyott. A szüleim a saját házukra jelzáloghitelt vettek fel, hogy be tudjam fejezni a miénket. A férjem, amióta elhagyott bennünket egyszer sem látogatta meg a családját, a gyerekeit. A válásunk jelenleg zajlik. A férjem minimálbért jelentett be a bíróságon, így nagyon kevés tartás díjat fogok kapni, amit jelenleg még nem is kapok, mert még nincs róla bírósági végzés. A gyerekeimet (ötöt) és magamat a családi pótlékból és az önkormányzattól kapott segélyből kell eltartanom. A felvett kölcsönt törlesztenem kell, mert ha nem, a kezesektől vonják le és azt nem akarom. Dolgozni nem tudok elmenni, így kilátástalan a helyzetünk.

Bármilyen segítséget elfogadunk. Kérem, segítsenek!

Tisztelettel: Szalai Tiborné (A cím a szerkesztőségben.)

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

.....

Előfizetési díj

egy évre: 1680,- Ft,

fél évre: 840,- Ft,

negyedévre: 420,- Ft

A megrendelőlapot és az előfizetési díját a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:

5001 Szolnok, Pf.: 77

Telefon:

(06) 56/513-952, 513-953, 513-954

Előfizethető rózsaszínű postai utalványon.

Felkészítő jogosítvány megszerzésére

Az autóvezetői ismeretek ma már éppen úgy nélkülözhetetlenek, mint az írni, olvasni tudás. Ezt ismerte fel a Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat, amikor úgy döntött, a jogosítvány megszerzésére felkészítőt szervez cigány és nemcigány jelentkezőknek. Az új program elindításához a közelmúlt jogszabályi változásai adták az ötletet. Július elsejével lépett életbe ugyanis az a rendelet-módosítás, melynek értelmében nem kell az általános iskolai bizonyítványt felmutatni ahhoz, hogy valaki beiratkozasson autóvezetői tanfolyamra.

A Szolnoki Cigány Kisebbségi Önkormányzat az alábbi telefonszámokon várja a jelentkezőket a tanfolyamra:

Balogh László: 06-56-411-205, 06-30-590-5569

Jelentkezni folyamatosan lehet.